

UREDILI

HELENA DOBROVOLJC
TINA LENGAR VEROVNIK

Pravopisna razpotja

Razprave o pravopisnih vprašanjih

PRAVOPIŠNA RAZPOTJA

Razprave o pravopisnih
vprašanjih

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6'35(082)

PRAVOPIŠNA razpotja : razprave o pravopisnih vprašanjih / [avtorji prispevkov Špela Arhar Holdt ... et al.] ; uredili Helena Dobrovoljc in Tina Lengar Verovnik ; [prevod angleških povzetkov Luka Repanšek]. - 1. izd., 1. natis. - Ljubljana : Založba ZRC, 2015

ISBN 978-961-254-841-4

1. Arhar Holdt, Špela 2. Dobrovoljc, Helena
281951744

Avtorji prispevkov	Špela Arhar Holdt, Aleksandra Bizjak Končar, Mateja Curk, Helena Dobrovoljc, Polona Gantar, Peter Holozan, Mojca Horvat, Nataša Jakop, Monika Kalin Golob, Drago Kladnik, Marta Kocjan - Barle, Tina Lengar Verovnik, Nataša Logar, Dafne Marko, Tanja Mirtič, Sanja Novak, Drago Perko, Damjan Popič, Ermina Ramadanović, Irena Stramljič Breznik, Marko Snoj, Saška Štumberger, Hotimir Tivadar, Silvo Torkar, Peter Weiss, Mojca Žagar Karer, Andreja Žele
Urednici	Helena Dobrovoljc, Tina Lengar Verovnik
Recenzenta monografije	Kozma Ahačič, Vojko Gorjanc
Recenzenti prispevkov	Špela Arhar Holdt, Aleksandra Bizjak Končar, Helena Dobrovoljc, Metka Furlan, Polona Gantar, Peter Holozan, Gašper Ilc, Nataša Jakop, Monika Kalin Golob, Marta Kocjan - Barle, Nina Ledinek, Tina Lengar Verovnik, Nataša Logar, Janez Orešnik, Damjan Popič, Andrej Ermenc Skubic, Irena Stramljič Breznik, Marko Snoj, Andrej Stopar, Hotimir Tivadar, Peter Weiss, Mojca Žagar Karer, Andreja Žele
Prevod in pregled angleških povzetkov	Luka Repanšek
Oblikovanje	Brane Vidmar
Prelom	Simon Atelšek
Izdajatelj	Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU
Zanj	Marko Snoj
Založnik	Založba ZRC
Zanj	Oto Luthar
Glavni urednik	Aleš Pogačnik
Tisk	Cicero Begunje, d. o. o.
Naklada	300 izvodov

Nekatera besedila so pripravljena z vnašalnim sistemom ZRCola (zrcola.zrc-sazu.si), ki ga je na ZRC SAZU v Ljubljani (www.zrc-sazu.si) razvil Peter Weiss.

Podoba Jožeta Toporišiča je izsek iz celostne grafične podobe *Toporišičevo leto* avtorja Dušana Blatnika.

Knjiga je izšla s pomočjo Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS.

Pravopisna razpotja

Razprave o pravopisnih vprašanjih

Uredili

Helena Dobrovoljc in Tina Lengar Verovnik

*Posvečeno spominu
akad. prof. dr. Jožeta Toporišiča
ob Toporišičevem letu
2015–2016*

*Kdor se ukvarja s problemi knjižnega jezika, se pogostoma
znajde pred vprašanjem, kaj je v jeziku prav. In po pravici
povedano, odgovoriti na to vprašanje ni tako lahko, kot
bi se na prvi pogled zdelo. Posebno za tistega ne, ki je o
jeziku kaj več razmišljal.*

Jože Toporišič, *Jezikovni pogovori* (1976)

KAZALO

Knjigi na pot

- HELENA DOBROVOLJC, TINA LENGAR VEROVNIK
Pravopis med stikanji in razpotji 9

I

Ožja pravopisna poglavja: izbira začetnice in ločila

- NATAŠA JAKOP, ERMINA RAMADANOVIĆ
K pravopisnemu pravilu o rabi začetnice pri nadomestnih imenih
v slovenščini ob primerjavi s hrvaškim pravopisom 25
- IRENA STRAMLJIČ BREZNIK, SANJA NOVAK
Začetnica pri frazemih z (iz)lastnoimenskimi sestavinami
v slovarju slovenskih frazemov in korpusnih virih 33
- NATAŠA LOGAR
Polstavčna vejica 47
- MARTA KOČJAN - BARLE
Večbesedni enodelni vezniki v pravopisu in rabi 55
- PETER HOLOZAN
Možnosti uporabe jezikovnih tehnologij za določanje težav pri rabi vejice 77

II

Pravorečje v pravopisu

- TINA LENGAR VEROVNIK
Pravorečje v pravopisnem slovarju in ob njem 95
- HOTIMIR TIVADAR
Variantnost v prihodnjem slovenskem pravopisu (s poudarkom na pravorečju) 109

III

Oblikoslovje in besedotvorje v pravopisu

- TANJA MIRTič
Naglasne in oblikovne značilnosti samostalnikov druge
ženske sklanjatve v sodobni knjižni slovenščini 125
- HELENA DOBROVOLJC, TINA LENGAR VEROVNIK
Unikatna, tuja in večbesedna ženska rojstna imena
v slovenščini ter z njimi povezana pravopisna problematika 137
- PETER WEISS
Hannah z nami brez težav (in mi z isto *Hanno* prav tako) 151

SAŠKA ŠTUMBERGER	
Sklanjanje kratic v pisnem knjižnem jeziku	159
MATEJA CURK	
Pravopisna neustaljenost zloženek in kratic v sodobnem literarnem diskurzu	169
ŠPELA ARHAR HOLDT	
<i>Z Zoisom h Carmen</i> : zahtevnejši primeri rabe predlogov <i>s/z</i> in <i>k/h</i>	189
MOJCA HORVAT	
Rodilniška oblika panonskih, štajerskih in belokranjskih krajevnih imen na <i>-ci</i> , <i>-ovci/-evci</i> , <i>-inci</i> (tip beltinci – iz <i>beltinec/beltincev</i>).	199

IV

Pravopisna norma na drugih področjih

MONIKA KALIN GOLOB	
Pravopis v poslovno-uradovanih besedilih	213
MOJCA ŽAGAR KARER	
Ožja terminološka norma in odstopi od pravopisne norme v terminologiji	221
SILVO TORKAR	
Moč in nemoč knjižnojezikovnega izročila pri tvorbi etnonimov: k vprašanju <i>Gruzínci</i> ali <i>Grúzijci</i>	231
DRAGO KLADNIK, DRAGO PERKO	
Problematika poimenovanja držav in odvisnih ozemelj	235
DRAGO KLADNIK, DRAGO PERKO	
Družbena občutljivost standardizacije imen držav na primeru <i>Južne Afrike</i> in <i>Moldavije</i>	251

V

Iz pravil v slovar in iz slovarja v pravila

ALEKSANDRA BIZJAK KONČAR, HELENA DOBROVOLJC	
Okrajšave v slovenščini: pravopisni slovar in pravila	263
MARKO SNOJ	
Citatno, polcitatno, podomačeno	281

VI

Pravopisna izbira kot jezikovnokulturna izbira: leksika, skladnja in slog

POLONA GANTAR	
Vezniški in predložni pari v jezikovnih priročnikih glede na pomensko-skladenjske lastnosti in rabo	289
ANDREJA ŽELE	
Med nepravilnostjo, dvoumnostjo in stilskostjo	305
DAFNE MARKO, DAMJAN POPIČ	
Restriktivnost in oziralni relativniki v slovenskem jeziku.	317

Pravopisna razpotja – povzetki	331
Orthography at a cross-roads – Summaries	341
Sodelujoči avtorji in avtorice	353
Imensko kazalo	355
Stvarno kazalo	359

K pravopisnemu pravilu o rabi začetnice pri nadomestnih imenih v slovenščini ob primerjavi s hrvaškim pravopisom

Nataša Jakop, Ermina Ramadanović

Slovenski pravopis v 38. členu pravil določa rabo začetnice pri nadomestnih lastnih imenih (npr. *Otok* 'Velika Britanija'): »Kot lastna imena obravnavamo tudi občna, kadar jih enoumno uporabljamo namesto lastnih [...]«. Vendar pa člen ne rešuje problema zapisa nadomestnih imen v celoti. Razloga sta dva: nedorečenost vsebine pravila in omejen nabor izbranih ponazoritev. V prispevku predlagamo kompleksnejšo obravnavo te tematike s posodobitvijo pravila in aktualizacijo gradiva. Ob tem odpiramo možnost reinterpretacije predpisa o rabi začetnice pri skupini stalnih besednih zvez tipa *bela celina* 'Antarktika'. Z iskanjem vzporednic v hrvaškem pravopisu se utrjuje ideja o tem, da gre pri nadomestnih imenih za svojevrstno pravopisno kategorijo, ki rabo začetnice določa s predpisom, a dogovorno.

Začetnica pri frazemih z (iz)lastnoimenskimi sestavinami v *Slovarju slovenskih frazemov* in korpusnih virih

Irena Stramljič Breznik, Sanja Novak

Vse od izida *Slovenskega pravopisa* 2001 predstavlja problematika začetnice pri lastno- in izlastnoimenskih sestavinah terminoloških in frazeoloških besednih zvez pereč pravopisni problem. Pri razpravljanju o temi lahko opazimo dve težišči. Prvo predstavlja imenoslovno-frazeološki vidik, ki se posredno dotika normativnih vprašanj in je zastopan v razpravah Janeza Kebra; drugi je izhodiščno normativni pogled, osredinjen na terminološko-frazeološki vidik, in ga izpostavlja Nataša Jakop s posebnim poudarkom na prikazu reševanja tovrstne problematike v zgodovini slovenskega pravopisja in v soočanju trenutne norme z jezikovno rabo. Prispevek k temu dodaja še tretji vidik, ki preverja, kako se priporočila v *Slovarju slovenskih frazemov* Janeza Kebra (2011) o zapisovanju (iz)lastnoimenske sestavine v frazemih ujemajo z rabo, kot jo zrcali korpus Gigafida. Rezultati kažejo, da se zapisovanje takih enot v večjem deležu približuje zapisovanju z veliko začetnico: (a) visoko je število frazemov, ki v korpusno potrjeni rabi sledijo v SSF predvideni veliki začetnici; (b) pri dvojničnih možnostih v SSF je v korpusu višji odstotek zapisov z veliko začetnico; (c) delež zapisov z malo začetnico je v korpusu pri tistih frazemih, v katerih SSF predvideva veliko začetnico, opazno manjši. Čeprav je treba zaradi narave korpusa Gigafida korpusne podatke do določene stopnje relativizirati, lahko vendarle zaključimo, da je *Slovar slovenskih frazemov* pri pravopisnem usmerjanju te skupine frazemov uspešnejši in v manjšem razkoraku z rabo kot *Slovenski pravopis* 2001.

Polstavčna vejica

Nataša Logar

V prispevku so razčlenjeni napačni deli trenutno veljavnega pravopisnega pravila o pisanju polstavčne vejice, ki izhajajo iz prevelike naslonjenosti na zastarelo slovnično normo. V novem pravilu o pisanju vejice pri polstavku bo tako treba opustiti dele, ki sodijo v druga vejčna poglavja (zlasti to velja za stavčni prilastek, ki ga bo treba vnesti tudi v nov slovnični opis slovenščine), obravnavo polstavčne vejice pa omejiti le na polstavke z deležijskim jedrom. Na zgledih iz sodobne splošne rabe je že zdaj mogoče prepoznati težnje in mesta, ki jih bo treba obravnavati še posebej, predvsem pa bo treba v pravilo dodati sodobne in tipične zglede – tiste individualne ter stilno posebne pa opustiti. Na ta način bo postala razpoznavna polstavka lažja, polstavčna vejčna mesta pa bolj očitna ter okleščena osebnega razumevanja in »občutenja« polstavčnosti.

Večbesedni enodelni vezniki v pravopisu in rabi

Marta Kocjan - Barle

Članek se posveča terminološko neenotni in gradivno pomanjkljivi predstavitvi večbesednih enodelnih veznikov v jezikovnih priročnikih, še posebej v *Slovenskem pravopisu* 2001 oz. njegovi elektronski izdaji (eSP 2003), in strokovnih člankih. Vezniška sredstva so predstavljena po skupinah glede na sestavine, iz katerih so sestavljena. Spremljajo jih komentarji o pogrešanih in odvečnih vezniških sredstvih ter statistični podatki o rabi v korpusu FidaPLUS, ki kažejo tudi na stavo vejice v besedilih. Odprto ostaja vprašanje, katera vezniška sredstva lahko v novem pravopisu dobijo status večbesednih veznikov ter kako jih predstaviti v pravilih in slovarskem delu, da bo ta zahtevna tematika laičnemu uporabniku predstavljena razumljivo in nazorno. Čeprav je stava vejice odvisna od več dejavnikov, ki so navedeni v sklepnem delu in ponazorjeni z zgledi za večbesedni veznik *kljub temu da*, laični uporabniki informacije o tem pogosto iščejo prav pri veznikih, zato je izbira zgledov v geselskih člankih toliko pomembnejša. To vprašanje bo treba razrešiti predvsem v konceptu slovarskega dela novega pravopisa.

Možnosti uporabe jezikovnih tehnologij za določanje težav pri rabi vejice

Peter Holozan

Vejica je v slovenščini pomembno ločilo, ki marsikomu dela težave. Zato je zanimivo vedeti, katera pravila delajo največ težav pišočim in katera bi bilo treba posebej poudariti v šoli, ne nazadnje pa tudi v vseh priročnikih, ki podajajo normativno informacijo. Mesta, kjer prihaja do težav pri rabi vejice, so bila do zdaj določena predvsem ročno s pregledovanjem primerov. Korpusi primerov rabe vejice in jezikovne tehnologije pa zdaj omogočajo, da se potencialna mesta, kjer vejice delajo težave, poiščejo tudi s pomočjo računalnika, kar omogoča obdelavo veliko večjega števila primerov.

Pravorečje v pravopisnem slovarju in ob njem

Tina Lengar Verovnik

Vsi dosedanja slovenski pravopisni slovarji so vključevali pravorečne podatke, čeprav v različnem obsegu in iz različnih razlogov. V prvih pravopisih je bilo vključevanje pravorečja v slovarski del vezano zlasti na težavnejše (oblikoslovne) kategorije, zadnji trije pravopisni slovarji,

ki so z večjim naborom leksike in vključevanjem vedno več nepravopisnih podatkov posegali že na področje splošnega enojezičnega slovarja, pa so zaradi obsega gradiva in pravorečnih podatkov postali tudi osrednji pravorečni priročniki. Rastoči *Slovar pravopisnih težav* (www.fran.si) se od tega statusa ponovno odmika, saj je njegova slovarska obvestilnost že v osnovi drugačna zaradi izhodiščne omejitve na leksiko, ki je problematična na zapisovalni (ne pa prvenstveno na izgovorni) ravni. Ob pripravi slovarskih redakcij se kažejo težave in vrzeli, ki izhajajo iz pomanjkanja celovite teoretične obravnave slovenskega pravorečja, ki bi temeljila na sodobnem in relevantnem gradivu. Podobne težave se bodo v prihodnje najbrž pojavljale tudi pri vseh drugih, splošnih in specializiranih slovarskih projektih. Osrednji del prispevka je zato namenjen širšemu konceptualnemu premisleku in predlogom, kako se lotiti opisa sodobnega pravorečja, ki bi omogočal standardizacijo realne zbornice izreke v različnih jezikovnih priročnikih in pripomočkih. Predlagani so: predhodna raziskava diskurzov, v katerih se udejanja zborna izreka; oblikovanje uravnoteženega specializiranega govornega korpusa; nabor problematičnih mest in dilem ter že predlaganih rešitev; ankete za pridobivanje pravorečnih podatkov; oblikovanje posvetovalnega telesa, sestavljenega iz raziskovalcev, strokovnjakov in praktikov.

VARIANTNOST V PRIHODNJEM SLOVENSKEM PRAVOPIŠU (S Poudarkom na pravorečju)

Hotimir Tivadar

V tej pravorečni analizi skušamo ovrednotiti normiranje knjižnega jezika na Slovenskem preko konkretne analize kodifikacijsko problematičnih primerov (npr. *ebola*, *mezda*, *vlada/vreme*). Pri tem se osredinjamo predvsem na problem variantnosti govornega knjižnega jezika in njegovega razmerja do pisnega jezika. S konkretnimi primeri osvetlimo nekatere variantne primere in principe opredelitve knjižne norme, tudi nujne in smiselne variantnosti tako naglasa kot fonemov, ki spremlja narečno in družbeno razslojen slovenski jezik. Izpostavljena je osnovna funkcija kodifikacijskih priročnikov za govorni jezik, predvsem primernost za uporabnike slovenskega jezika v formalnih govornih položajih. Teoretične predpostavke smo ponazorili s konkretnimi primeri, ki smo jih preverjali tudi med študenti ter drugimi (profesionalnimi) uporabniki govornega jezika – igralci in spikerji (perceptivna analiza); določene primere smo preverili še v korpusu govorne slovenščine GOS. Variantnost se bo morala v novem kodifikacijskem priročniku upoštevati, saj je slovenski jezik preveč geografsko razslojen, da bi lahko vseslovenski knjižni jezik omejili samo na eno območje. Vsekakor pa variantnost ne sme biti pretirana, ampak mora zajemati za osnovnega uporabnika načeloma dve varianti, ki ju opredelimo kot enakovredni (*in*) oz. neenakovredni (*tudi*). Variantnost mora biti ugotovljena prek anket in različnih govornih korpusov (tudi specializiranih). Predvsem pa je treba upoštevati tradicijo aktualnih govornih medijev in priročnikov ter splošno sprejemljivost knjižnega jezika, ki mora biti združevalno prestižen – v smislu javne dostopnosti kulturnih dobrin, tudi knjižnega jezika – in ne družbeno-regionalno izločujoč.

NAGLASNE IN OBLIKOVNE ZNAČILNOSTI SAMOSTALNIKOV DRUGE ŽENSKE SKLANJATVE V Sodobni knjižni slovenščini

Tanja Mirtič

V članku so predstavljene nekatere naglasne in oblikovne značilnosti samostalnikov druge ženske sklanjatve v sodobni knjižni slovenščini. Z metodo anketiranja smo ugotovili in pričeli naglasne in oblikovne spremembe ter prikazali smernice dejanske jezikovne rabe pri

govorcih knjižne slovenščine. Osredinili smo se zlasti na tri težavnejša mesta druge ženske sklanjatve: (1) kakovost naglašene samoglasnika v dajalniku in mestniku ednine, (2) samostalnice z dvojničnim pregibnostno-naglasnim vzorcem in (3) naglasno mesto samostalnikov mešanega naglasnega tipa v imenovalniku in tožilniku dvojine. Izsledki analize anket kažejo, da se število samostalnikov druge ženske sklanjatve, ki se prednostno naglašujejo po mešanem naglasnem tipu, povečuje, vse bolj pa se tudi uveljavlja umik naglasa v imenovalniku in tožilniku dvojine samostalnikov mešanega naglasnega tipa.

Unikatna, tuja in večbesedna ženska rojstna imena v slovenščini ter z njimi povezana pravopisna problematika

Helena Dobrovoljc, Tina Lengar Verovnik

Ženska rojstna imena v Sloveniji v zadnjih desetletjih postajajo vedno bolj pestra množica besed, pogosto sestavljena iz glasovja oz. črkovnih zvez, ki so za slovenščino manj običajne. V prispevku smo izhajali zlasti iz nabora (tipov) imen in težav, kot se izkazujejo v vprašanjih, naslovljenih na spletno *Jezikovno svetovalnico* Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša pri ZRC SAZU, in iz besedilnega korpusa Gigafida. Uporabniki imajo z njimi pri oblikoslovnem in besedotvornem pregibanju pogosto težave, ki niso pogojene zgolj s podobo imena, temveč so tudi odraz pravorečnih in (posledično) pravopisnih nedorečenosti. Načelo slovnice obravnave, kot ga ima *Slovenski pravopis 2001*, dejanskega jezikovnega stanja ne zajema več ustrezno. Ženska rojstna imena so postala veliko bolj raznorodna množica besed, kot jih s popisom ženskih sklanjatev in njihovih posebnosti prikazuje trenutno še aktualni priročnik. Pri poskusu prenove pravil, ki zadevajo to podmnožico ženskih samostalnikov, smo izhajali iz premise, da uporabnik nima vedno potrebnega jezikovnega metaznanja, ki bi mu omogočalo sestavljanje informacij iz podatkov, razdrobljenih po različnih členih in nemalokrat tudi različnih mestih v priročniku. Pravila, ki urejajo oblikoslovno in besedotvorno pregibanje ženskih rojstnih imen, smo tako poskusili predstaviti v sklopih, ki vsebujejo čim bolj povedne (tipične) zglede in ki si sledijo dovolj logično, da bo uporabnik izmed navidezno podobnih kategorij imen znal izbrati tisto, katere pravilo bo nato ustrezno apliciral na lastno pravopisno zadrego. Ugotovili smo, da razlikovanje imen glede na oblikoslovne kategorije temelji na drugačnih merilih kot razlikovanje glede na besedotvorne kategorije, zato pravil ni mogoče združevati. Za oblikoslovno pregibanje, torej za odločitev, ali ime uvrstimo v prvo ali v tretjo žensko sklanjatev (oz. ali je nesklonljivo), je odločilnega pomena le govorjeni končaj imena. Pri besedotvornem pregibanju ženskih imen pa je bolj kot dejstvo, kako se ime končuje, pomembno, kako se uresničuje govorna osnova imena (tj. pri sklanjanju nespremenljivi del). Te ugotovitve so omogočile novo kategorizacijo, ki je večinoma ostala skladna s pravili *Slovenskega pravopisa 2001*; kjer predlagamo spremembe, so te gradivsko podkrepjene.

Hannah z nami brez težav (in mi z isto *Hanno* prav tako)

Peter Weiss

V slovenščini se v nekaterih (izposojenih) ženskih in moških imenih na *-ah* končni zapisani *h* ne izgovarja (*Sarah*, *Oprah*, *Hannah*; *Noah*). V prispevku avtor utemeljuje predlog, da bi se taka ženska imena v imenovalniku ednine pisala kot *Hannah*, najsi se izgovarja [hána] ali [hêna], od roditelja naprej pa kot *Hanne*, *Hanni* itd., kar se ustrezno tudi izgovarja; svojilni pridevnik iz imena *Hannah* je *Hannin*. Podobno bi ravnali tudi pri vseh drugih (ženskih in

moških) imenih na *-ah*, kjer se zapisani *-h* ne izgovarja, kar bi bilo smiselno tudi zato, ker je govorna oblika jezika prvotnejša in se uresničuje veliko pogosteje kot pisna.

Sklanjanje kratic v pisnem knjižnem jeziku

Saška Štumberger

V prispevku je obravnavano sklanjanje kratic v slovenskih pravopisih v preteklosti in danes. Po slovarju veljavnega pravopisa naj bi z redkimi izjemami na spol kratice vplivala njihova izrazna podoba, tako da pravopisni slovar kratice na soglasnik ne glede na njihovo podstavo praviloma uvršča v moški spol, kratice na nenaglašeni *-a* pa v ženskega. Raba v knjižnem jeziku kaže več možnosti, kar je bilo preverjeno z analizo korpusnega gradiva, pregledom terminoloških slovarjev ter dopolnjeno z anketiranjem študentov ljubljanske slovenistike in diplomantov, ki praviloma sodelujejo z Lektorskim društvom Slovenije. V prispevku so bile po pomenskih in izraznih kriterijih oblikovane štiri skupine kratic: poimenovanja strank, mediji in telekomunikacije, terminologija in kratice, ki se končajo na nenaglašeni *-a*. Podatki ankete so pokazali, da so pri določanju spola pri prvih treh (pomenskih) skupinah anketiranci upoštevali tudi podstavno zvezo, pri odločanju o sklanjatvi pa so se študenti pogosteje odločali za sklanjanje po prvi moški sklanjatvi. Tudi pri kraticah na nenaglašeni *-a* je pri študentih pogostejša podaljšava osnove in sklanjanje po moški sklanjatvi. Predstavljene možnosti sklanjanja tako v nekaterih primerih tudi presegajo dosedanji pravopisni predpis.

Pravopisna neustaljenost zloženek in kratic v sodobnem literarnem diskurzu

Mateja Curk

Glede na to, da veliko pravopisnih zadreg izvira iz stika slovenščine z drugimi jeziki, v prispevku predstavljamo nekatere značilnosti rabe prevzetih besed in besednih zvez (zlasti z vidika zapisa skupaj ali narazen), ki v pisnem jeziku bodisi odražajo jezikovno neustaljenost bodisi predstavljajo odklone od sistemskih jezikovnih vzorcev. Primere tovrstne rabe ponazarjamo z zgledi iz slovenskih proznih delih, ki so nastala po letu 2000, katerih avtorji pripadajo srednji in mlajši generaciji literarnih ustvarjalcev in pri katerih je opazna težnja po posnemanju značilnosti govoric sodobnih družbenih okolij. Z zgledi, predstavljenimi v analizi, smo pokazali, da je ena od pomembnih značilnosti zapisa prevzetih kratic, ki se pojavljajo tudi kot sestavni del zloženek ali besednih zvez, neustaljenost in s tem povezana variantnost zapisa kratic. To dokazujejo zlasti posamezni primeri neustaljenega zapisa prevzetih in v analiziranem gradivu rabljenih kratic, ki kažejo na odklone od pravopisnih določil *Slovenskega pravopisa* 2001. Izhodiščno opažanje jezikovne sproščenosti pri rabi prevzetih leksikalnih enot smo v raziskavi dokazovali s primeri različnih oblik zapisa prevzetih kratic (kratični zapis, leksikalizirane kratice, ena ali druga oblika zapisa kratic, ki so sestavni del tvorjenk ali besednih zvez). Menimo, da je jezikovna sproščenost v določeni meri tudi posledica izbire specifičnega, literarnega diskurza kot jezikovnega gradiva.

Z *Zoisom h Carmen*: zahtevnejši primeri rabe predlogov *s/z* in *k/h*

Špela Arhar Holdt

Prispevek se posveča razliki, ki trenutno velja v pravilih za rabo predlogov *k/h* in *s/z*: pri prvem naj bi se opirali na zvočno podobo sledeče besede (prav je *h Cannesu* in ne *k Cannesu*), pri drugem pa – ravno nasprotno – na pisno podobo sledeče besede (prav je *z Zoisom* in

ne s *Zoisom*). Prispevek predstavi in kritično ovrednoti razloge, zaradi katerih je do te razlike prišlo. Izpostavljene so pomanjkljivosti v predstavitvi obravnavanih pravil v *Slovenskem pravopisu* 2001 in nekatere negativne posledice, ki jih je mogoče zaznati v jezikovni rabi. Prispevek nadalje predstavlja študijo realne jezikovne rabe, ki nakazuje tendenco uporabnikov, da se pri rabi predlogov *s/z* in *k/h* opirajo na govorni jezik, ne glede na obstoječe pravopisno pravilo (kar velja tudi za besedilne žanre, ki so v slovenskem prostoru tipično podvrženi sistematičnemu jezikovnemu pregledovanju). Izpostavljeno je, da je uporabniška intuicija skladna z zgodovinskim razlogom za nastanek predložnih variant in obstoječimi jezikovnodidaktičnimi tehnikami. Prispevek zaključujejo predlogi za (1) izboljšavo predstavitve pravila, (2) spremembo pravila v premostitev razkola med kodifikacijo in rabo ter (3) premislek o vlogi, ki jo ima predložna variantnost v sodobnem slovenskem jeziku.

Rodilniška oblika panonskih, štajerskih in belokranjskih krajevnih imen na -ci, -ovci/-evci, -inci (tip Beltinci – iz Beltinec/Beltincev)

Mojca Horvat

Rodilniška oblika krajevnih imen na -ci je bila doslej v normativnih priročnikih različno obravnavana – za krajevna imena, ki obliko na -(e)c poznajo v izvornem okolju, je bila ta v starejših pravopisih edina dovoljena, kasneje pa variantna ob standardizirani obliki na -ev, medtem ko je v aktualnem pravopisu (*Slovenski pravopis* 2001), oblika na -ec opredeljena kot neknjižna (pokrajinska pogovorna) ob edini normirani obliki na -ev. Na podlagi izpisov iz leksikona *Slovenska krajevna imena* je razvidno, da ima izmed vseh evidentiranih krajevnih imen na -ci v svojem izvornem okolju rodilniško obliko na -(e)c okoli 90 % imen, kar potrjujejo tudi pridobljeni terenski podatki. Vsa imena se pojavljajo znotraj večjega ali manjšega strnjenege areala – večji areal zajema celotno panonsko narečno skupino, manjši areal pa je vezan na Občino Črnomelj. V skladu s predstavljenimi dejstvi predlagamo, da se lokalna/narečna rodilniška oblika krajevnih imen na -ci, ki ni enaka knjižni na -ev, pač pa je na -(e)c, vključi v pravopisno normo kot variantna rodilniška oblika in se tako ponovno uveljavi pravilo, ki je bilo v rabi do leta 2001, tj. upoštevanje oblikoslovnih lastnosti imen, kot jih imajo ta v svojem izvornem okolju. Pri tem je jasno, da so iz pričujočega predloga izvzeta krajevna imena na -ci, kjer sta narečna in knjižna rodilniška oblika enaki, kar je značilno za nepanonska in nebelokranjska imena ter za tista, ki niso bila standardizirana po načelu -ce > -ci. Prepričani smo, da je pri pregibanju krajevnih imen tudi v knjižnem jeziku smiselno upoštevati njihove oblikoslovne lastnosti, ki izvirajo iz jezikovnega sistema izvornega okolja, zlasti tam, kjer so prisotne na širšem območju. Navedeni predlog ne predstavlja nikakršne nevarnosti za razpad sistema knjižnega jezika, pač pa ga le bogati in približuje ne le govorcem osrednjih narečij, temveč tudi ostalim. Smiselnost upoštevanja oblikoslovnih lastnosti zemljepisnih imen se nedvomno povezuje še z immanentno funkcijo lastnih imen, tj. z identifikacijsko funkcijo prebivalcev določenega kraja.

Pravopis v poslovno-uradovanih besedilih

Monika Kalin Golob

Uradovalna in poslovna besedila jezikovno in stilno določajo objektiviziranost, precejšnja formalna določenost, avtomatiziranost posameznih obveznih sestavin in struktura dopisa kot ustaljenega obrazca. V zadnjih dveh desetletjih je za poslovno-uradovana besedila značilno mešanje tradicionalnega in modernejšega besedilnega vzorca, pri čemer pa nekatere prvine slednjega niso ustrezno prilagojene slovenski pravopisni normi, predvsem v dopisih kot tipični

besedni vrsti tega področja, npr. razmerje med klicajem in vejico v ogovoru naslovnika in v pozdravnem delu dopisa. V prispevku predstavljamo pravopisne nejasnosti, ki bi jih lahko novi pravopisni priročnik natančneje obravnaval in tako odpravil nekatere dvome pri tvorjenju ter vplival na ustaljen model standardiziranega dopisa.

Ožja terminološka norma in odstopi od pravopisne norme v terminologiji

Mojca Žagar Karer

V prispevku nas je zanimalo, v kolikšni meri je pravopis normativen za terminologijo. V prvem delu smo razpravljali o ožji terminološki normativnosti, torej o normativnosti, ki se nanaša na raven izbire ustreznega termina za posamezni pojem – tipično gre za primere, ko je v stroki en termin priporočen, drugi pa odsvetovan, pri čemer ni nujno, da to velja tudi za rabo v splošnem jeziku. Vendar pa je treba opozoriti, da so lahko prevelika odstopanja od strokovno ustrezne terminologije problematična tudi v splošnem jeziku. Z razvojem znanosti in tehnologije se tudi v splošni jezik prebijajo termini, ki so prej živeli le znotraj terminološkega sistema neke stroke. Z uporabo ustreznega termina, torej takega, ki je v skladu z ožjo terminološko normo, je tudi nestrokovno besedilo bolj verodostojno. V drugem delu so nas zanimali ustaljeni odstopi od pravopisne norme v terminologiji. Na vprašanje, ali bi morala terminološka raba absolutno slediti pravopisni normi, seveda ni mogoče odgovoriti nedvoumno. Bi bilo v primerih, ko raba v stroki (ali več strokah) odstopa od pravopisnih pravil, smiselno prilagoditi oz. razširiti pravopisna pravila? In kaj storiti v primerih, ko so pravila jasna in neproblematična, a je raba neustrezna zaradi zunajjezikovnih okoliščin? Vsekakor to ostaja izziv za normativistiko in tudi za terminologijo.

Moč in nemoč knjižnojezikovnega izročila pri tvorbi etnonimov: k vprašanju *Gruzinci* ali *Grúzijci*

Silvo Torkar

V prispevku se opozarja na pomen knjižnojezikovnega izročila pri tvorbi etnonimov. Z zgledi rabe etnonima *Gruzinci* in pridevnika *gruzínski* v delih vrhunskih slovenskih literarnih ustvarjalcev in prevajalcev ter z njunim normiranjem v ključnih slovenskih enciklopedičnih in slovarskih priročnikih 20. stoletja se dokazuje zgrešenost uvajanja in dopuščanja navidezno »sistemskih« oblik. Slovenski knjižni jezik je trdno uveljavil lastnoimenske oblike *gruzínski*, *gruzínsčina*, *Gruzinci*, zato je uvedba prednostnih dvojnic *grúzijski*, *grúzijsčina*, *Grúzijci* v *Slovenskem pravopisu* 2001, a tudi enakovrednih dvojnic *gruzínski* oz. *grúzijski*, *gruzínsčina* oz. *grúzijsčina* v SSKJ 2014 napačna in nepotrebna, saj je v popolnem nasprotju s stoletno tradicijo knjižnega jezika, sklicevanje na sistemske pridevniške in stanovniške oblike pa nima realne podlage v dejstvih.

Problematika poimenovanja držav in odvisnih ozemelj

Drago Kladnik, Drago Perko

Po izidu slovenskega standarda v letu 1996 so svoje uradno polno ime spremenile mnoge države. V zadnjih letih so nastale nove neodvisne države, nekatere so bile ukinjene ali razdeljene na ozemeljske enote ipd. Tudi s problematiko mednarodno ne povsem usklajenih imen držav, kot je *Moldavija* ali *Moldova*, se odpirajo nova področja za nadaljnjo obravnavo imen držav. V svetu bo gotovo še naprej prihajalo do političnih sprememb, ki bodo narekovale nove

in nove potrebe po podrobni obravnavi ter spreminjanju standardiziranih oblik imen nekaterih držav in odvisnih ozemelj. Ker lahko vsaka država v vsakem trenutku poljubno spremeni svoje uradno kratko ali uradno polno ime, s čimer pa se morajo strinjati ostale države članice OZN, mednarodni standard ISO 3166-1 ni nekaj dokončnega, ampak se spreminja glede na spremembe, ki jih prijavljajo posamezne države. Ker je tudi Slovenija članica Mednarodne organizacije za standardizacijo, mora upoštevati vse spremembe, zato se spreminja tudi slovenski standard SIST ISO 3166. Ena od glavnih nalog Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije je, da ob pripravi najustrežnejših oblik imen držav in njihovi standardizaciji poskrbi tudi za njihovo bolj usklajeno rabo med najširšim krogom uporabnikov. Zato si mora prizadevati za poenotenje sprejetih rešitev v predvideni novi izdaji slovenskega pravopisa.

Družbena občutljivost standardizacije imen držav na primeru Južne Afrike in Moldavije

Drago Kladnik, Drago Perko

Imena držav so med redkimi zemljepisnimi imeni v slovenskem jeziku, ki so standardizirana. V Sloveniji je za standardizacijo zemljepisnih imen pristojna Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije, ki je v letih 2005 in 2006 pripravljala izhodiščni predlog s poenotenimi imeni držav, med svojim delom pa je bila izpostavljena različnim pritiskom. Za najbolj težavni imeni držav sta se izkazali *Južna Afrika* in *Moldavija*. Na njunem primeru želimo pokazati, kako občutljivo, težavno, zapleteno, ideološko motivirano in politično izpostavljeno je lahko ravnanje z zemljepisnimi imeni ter da zemljepisna imena pogosto niso zgolj jezikoslovni in zemljepisni problem. Podrobneje predstavljamo, kaj vse smo morali upoštevati pri oblikovanju predlogov najbolj ustrezne imenske oblike in postoriti v bran naše jezikovne dediščine.

Okrajšave v slovenščini: pravopisni slovar in pravila

Aleksandra Bizjak Končar, Helena Dobrovoljc

Okrajšave kot jezikovni pojav so univerzalne, značilne za pisni jezik. Razumevanje okrajšav je dogovornega značaja in se sčasoma tudi spreminja. Zato je ena temeljnih nalog slovarske preнове pravopisnih okrajšav aktualizacija in dopolnitev nabora okrajšav glede na *Slovenski pravopis* 2001. Upoštevajoč utemeljevalno-aplikativno zasnovo, ki je pri pravopisnih delih v slovenščini in večini primerljivih evropskih jezikov že tradicionalno prisotna, je slovarska prenova hkrati informacija o premikih v jezikovni rabi in tako gradivsko izhodišče za prenovljena pravopisna pravila. V prispevku je predstavljen nabor okrajšav, ki je bil pripravljen na Inštitutu za slovenski jezik ob pripravi spletne verzije *Slovarja pravopisnih težav*. Da bi dosegli čim večjo preglednost razpravljanja, so prenovitvene in dopolnitvene spremembe v slovarskem naboru okrajšav prikazane z uporabo problemskih smernic. Ob tem dobimo vpogled v premike v jezikovni rabi, ki so se v jeziku zgodili po letu 2001 in vplivajo na premislek o dopolnitvi pravopisnih členov, vezanih na okrajšave v veljavnih pravopisnih pravilih.

Citatno, polcitatno, podomačeno

Marko Snoj

Prispevek se osredinja na poimenovanja stopenj podomačenja prevzetega besedja v slovenščini. Drugače kot v *Slovenskem pravopisu* 2001, ki za iste stopnje podomačenja občnih in lastnih imen ter besednih zvez uporablja različna poimenovanja, v prispevku predstavljeni

predlog za vse tri vrste leksemov predvideva enaka. Izraz citatni leksem se predlaga za tiste, pri katerih se tudi v slovenskem sobesedilu ohranjajo pisava, izgovarjava in kategorialne lastnosti jezika dajalca (npr. *voilà*, *wow*, *Kleine Zeitung*, *venia legendi et examinandi*), tudi če te niso skladne s pravili slovenskega jezika. Citatni leksemi torej niso del slovenskega jezika, temveč v njem le gostujejo. Izraza polcitatno in podomačeno se predlagata za poimenovanje dveh stopenj podomačenja prevzetega besedja glede na zapis, in sicer izraz polcitatni zapis označuje zapis prevzetega leksema (tujke ali njene tvorjenke), ki se v korenskem morfemu ravna po pravopisnih pravilih jezika dajalca (pri čemer ta zapis ni skladen z izgovarjavo, kot jo opredeljuje pravorečna preglednica člena 1070 aktualnih pravopisnih pravil), v izgovarjavi, morebitnih obliko- in besedotvornih morfemih ter kategorialnih in skladijskih lastnostih pa se ravna po pravopisnih in slovnicih pravilih slovenskega jezika (npr. *ad acta*, *jazz -a*, *nietzschejanec -nca*, *Newyorčan -a*). Izraz podomačeni zapis velja za vse tiste prevzete besede (izposojenke, tujke in njihove tvorjenke), pri katerih se tudi korenski morfem zapisuje podomačeno, tj. s črkami, ki jih izgovarjamo skladno s pravorečno preglednico člena 1070 (npr. *džez*, *ničejanec*, *čikaški*, *soba*, *čaj*), tudi če pisna prilagoditev ni bila potrebna (npr. *megabit*).

Vezniški in predložni pari v jezikovnih priročnikih glede na pomensko-skladijske lastnosti in rabo

Polona Gantar

Prispevek je namenjen besedilni analizi vezniškega para *kot – kakor* in predložnega para *pri – na* kot primerov ene najpogostejših uporabniških zadreg. Njihov skupni imenovalac je dejstvo, da obstoječi jezikovni priročniki veznikov in predlogov ne obravnavajo z vidika skladijsko-pomenskih vzorcev, v katerih se tipično pojavljajo, s tem pa tudi ne prepoznavajo njihovih skladijskih funkcij v določenih pomenskih vlogah in večbesednih enot, ki nastopajo kot pomenska ali funkcijska celota. Besedilna analiza konkretnih primerov predlaga pristop, po katerem je v jezikovnih priročnikih, zlasti slovarju in pravopisu, smiselno obravnavati slovnicih pomenske besede.

Med nepravilnostjo, dvoumnostjo in stilstkostjo

Andreja Žele

Obravnavani so primeri glagolov s *se*, s predlogom *čez* in glagoli tipa *rabiti*, vsi v povedju, udeleženske oz. besednovrstne posebnosti besede *nič* in znotraj deiktčnosti še primeri rabe *ki*, *kateri*, *svoj*. Našteti primeri sami po sebi niso pravopisno sporni oz. nepravilni, je pa lahko nepravilna njihova raba glede na dvoumnost ali neupoštevanje stila. Z vprašanji razmejitve med normativnostjo in stilstkostjo posežemo na vse skladijske ravni – na morfološko, stavčno in besedilno. Izbrani primeri aktualne rabe potrjujejo, da je potrebno zlasti poznavanje pomenja uporabljenih izrazov, to se dopolnjuje s poznavanjem naravne skladnje z aktualnostno členitvijo in na koncu je pomemben tudi funkcionalni namen ubesedenega.

Restriktivnost in oziralni relativniki v slovenskem jeziku

Dafne Marko, Damjan Popič

V prispevku obravnavamo oziralne relativnike v sodobni pisni rabi slovenskega jezika, in sicer poskušamo prikazati, do kakšnih razhajanj prihaja med normirano restriktivnostjo in dejansko jezikovno rabo, obenem pa koncept restriktivnosti raziščemo tudi v okviru delova-

nja lektorske stroke in v okviru pedagoške prakse. Na začetku predstavimo delitev relativnih konstrukcij na *prave* in *neprave* kot vsiljeno predmetnost v slovenskem jeziku in jezikoslovju, v nadaljevanju pa raziščemo, v kolikšni meri je uvedba tega koncepta vplivala na jezikovno normo in jezikovno rabo. Kot protipol obravnavamo anglo-ameriško normodajno prakso, kjer je delitev relativnih konstrukcij vezana na povsem drugačna merila, obe vrsti relativnih stavkov pa pri tem ohranjata normativno vrednost in slogovno ustreznost. V prispevku pokažemo, da se normativni priročniki za slovenski jezik povsem nekritično opirajo na tradicijo in vsiljeno normiranje posameznika na prestižnem položaju. *Slovenski pravopis 2001* se kot narekovealec jezikovnega standarda te problematike dotakne zgolj površinsko, kar je z vidika zahtevnosti tematike izjemno problematično. Negotov odnos do problematike privzema tudi lektorska stroka, saj se vzpostavljajo povsem ambivalentni popravljalni mehanizmi, prihaja pa celo do nasprotujočih si popravkov pri posameznih lektorjih. Glede na to, da je restriktivnost slovenščini tuj, vsiljen koncept, in na podlagi analize jezikovne rabe se zdi nerazumno nadaljevati z brezupnimi poskusi pripisovanja normativne vrednosti t. i. pravim relativnikom, zlasti na ravni slovarskih iztočnic. Razlikovanje je izključno filološko, na izrazni ravni pa ne prinaša nobene koristi, saj ne privzema hkratnega pomenskega razlikovanja kot npr. pri angleščini.

Capitalization of Periphrastic Proper Names in Slovene in Comparison with the Croatian Normative Guide

Nataša Jakop, Ermina Ramadanović

Article 38 of the Slovene Normative Guide observes the use of capitalization in periphrases substituted for proper nouns (e.g. *Otok* (Engl. *The Island*) for 'Great Britain') as follows: »Kot lastna imena obravnavamo tudi občna, kadar jih enoumno uporabljamo namesto lastnih [...]« (Engl. *Common names are equivalent to proper names if unambiguous substitution of a common for a proper name is possible*). However, this particular rule does not in fact cover all the imaginable cases of name substitution since both its content as well as the selected illustrative examples still leave some unresolved issues. The article therefore considers a more complex view of the particular problem area and proposes an updated version of the rule, supplied with a new set of relevant examples. Indirectly, this also opens up the possibility to reinterpret the rule regulating the use of capitalization with set phrases such as *bela celina* (Engl. *The White Continent*), i.e. Antarctica. Drawing several parallels between the existing situation and the regulation of comparable cases in Croatian orthography, it is established that periphrastic names represent a rather independent category within the system of standardization, calling for systematic conventionalization and regulation of capitalization.

Capitalization of Phraseological Units Involving Proper Nouns in the Dictionary of Slovene Phraseological Units (*Slovar slovenskih frazemov*) and in Language Corpora

Irena Stramljič Breznik, Sanja Novak

Since the publication of the last edition of the *Slovene Normative Guide* (*Slovenski pravopis*) in 2001 the spelling of proper nouns and their derivatives as integral parts of terminological and phraseological units has been at the centre of a lively linguistic debate. The focus was predominantly on the onomastic-phraseological aspect as discussed in the work of Janez Keber and indirectly related to questions of normativity, as well as the historical normative aspect as discussed by Nataša Jakop, who emphasizes the terminological-phraseological view and examines how such issues were being resolved throughout the history of the Slovene tradition of language standardization and compares the current norm with actual language use. The present article can be viewed as a further contribution to the still ongoing discussion on the regulation of this particular area of language standardization. It provides a corpus-based phraseological survey, which compares the recommendations for the spelling of proper nouns

in phraseological units as prescribed by the *Dictionary of Slovene Phraseological Units (Slovar slovenskih frazemov)* with real-use examples recorded in the Gigafida written language corpus. The analysis reveals a certain tendency towards regular capitalization of such units. This is further corroborated by the following evidence: 1) a large number of phraseological units which occur in the corpus follow the general recommendations of the *Slovar slovenskih frazemov*; 2) where the *Slovar slovenskih frazemov* allows for variant spelling, the corpus typically shows a higher percentage of capitalized instances; 3) the proportion of non-capitalized items found in the corpus is considerably lower in cases where the *Slovar slovenskih frazemov* actually recommends capitalization. The results obtained from corpus-based research should of course not be taken at face value, not least due to the nature of the Gigafida corpus, but it still seems possible to draw the general conclusion that the *Dictionary of Slovene Phraseological Units* (2012) tends to be more successful in the orthographic regulation of this particular group of phraseological units than the *Slovene Normative Guide* (2001), while it also mirrors a situation closest to actual language use.

Comma Use in Supplementive Clauses

Nataša Logar

The article anatomizes the much-outdated orthographic rule regulating the use of the comma in supplementive (i.e. non-finite and verbless) clauses. The reformulation of the rule will require greater precision, restricting the use of the comma to adverbial participial clauses and discarding the parts dealing with comma use in other contexts (postmodifying adjectival clauses in particular; the latter category, however, will have to be incorporated into the updated version of the synchronic description of standard Slovene). It should also be noted that particular examples of contemporary language use indicate a number of tendencies and problem areas that will necessitate closer analysis. The amended rule will also require a thorough revision and modernization of the representative illustrative material while specific and stylistically marked examples will need to be withdrawn. All this should simplify and systemize the classification of supplementive clauses and dissociate the use of the comma in such contexts from subjective and intuitive perception of such clauses.

Non-Correlative Compound Conjunctions between Standardization and Usage

Marta Kocjan - Barle

The article criticizes the terminologically inadequate and in terms of illustrative material poorly substantiated representation of non-correlative compound conjunctions in various scientific papers and language standardisation manuals, paying special attention to both print (2001) and electronic editions (2003) of the *Slovene Normative Guide*. The conjunctions are categorized according to their constituent parts. There follow a number of commentaries on the set of underrepresented and superfluous conjunctions, supported by statistical data obtained from the FidaPLUS language corpus. Incidentally, this kind of data also tends to reflect the use of the comma in the written textual corpus. In relation to the upcoming updated edition of the *Slovene Normative Guide* it remains to be determined which conjunctions may acquire the status of compound conjunctions. It should also be considered how to effectively formulate the rules behind their standardized use and offer a coherent dictionary representation in order for the average language user to be able to extract the necessary information. It has been observed that despite the fact that the use of the comma depends on a number of

different factors (these are specified in the concluding part of the article and illustrated with the use of the compound conjunction *kljub temu da* 'even though'), the average language user will typically look for the relevant rule in the section dealing with the use of a particular conjunction – an observation which obviously calls for a careful reconsideration of the illustrative material that will appear in the relevant dictionary entry. This particularly important question will have to be addressed by the compilers of the dictionary part of the new edition of the normative guide.

Application of Language Technologies in the Identification of Problem Areas in the Use of the Comma

Peter Holozan

Given the fact that the use of the comma, a rather important punctuation mark in standard written Slovene, is rightly seen as one of the more problematic areas of written language use, it would be rather interesting to know exactly which rules represent a particular difficulty for the average language user. This would indirectly also highlight the problem areas that should receive additional attention in language didactics and, not the least, in any standard normative guide. The dilemmas of language users with the use of the comma have traditionally been identified manually through the study of individual problematic cases. The use of language corpora, however, should enable effective and large-scale machine-based approach to the detection of any such potentially ambiguous cases. The present research sets out to determine what useful information on the difficulties in the use of the comma can be extracted from the two Slovene language corpora *Šolar* and *Lektor* with the use of the sentence parser.

Pronunciation and Its Codification

Tina Lengar Verovnik

All editions of the Slovene Normative Guide incorporate in some way the rules of standard pronunciation. Initially, it was only common to provide the pronunciation of some of the more problematic (morphological) categories. The last three editions of the orthographic dictionary, however, which through incorporation of large amount of lexical and other supplementary data come close to a general monolingual dictionary, can in their capacity to offer a comprehensive account of the pronunciation norm be rightly viewed as the authoritative guides on contemporary standard pronunciation. On the other hand, the currently still growing online database *Slovar pravopisnih težav* (*Engl. Dictionary of Orthographic Difficulties*) at www.fran.si again involuntarily distances itself from assuming the role of the authoritative body on standard pronunciation seeing that the level of its informativeness is qualitatively different due to its being first and foremost an advisory body on the level of written (and not necessarily also spoken) language. In the process of re-editing of the Slovene standardization manual several problem areas in pronunciation standardization have become apparent. These are mainly due to the fact that no comprehensive theoretical analysis of the contemporary data is in fact available, which will probably have a general impact on the compilation of future (be it general or specialized) dictionaries as well. The central part of the article therefore reconsiders the concept of pronunciation standardization and offers a number of valuable suggestions for a reliable representation of the contemporary pronunciation norm which would be further useful for the compilers of a variety of language manuals, notably 1) a preliminary analysis of written and spoken communications which typically involve the use of standard pronun-

ciation; 2) construction of a reliable and balanced specialized speech corpus; 3) compilation of problem areas and language users' dilemmas with a set of already proposed solutions; 4) survey research of standard pronunciation; and 5) the formalization of a consultative body of researchers, experts and practitioners.

Variation in the Upcoming Slovene Normative Guide (With Specific Regard to the Issue of the Pronunciation Norm)

Hotimir Tivadar

The article attempts to evaluate the codification process of Slovene through a critical analysis of a number of difficult cases of pronunciation standardization such as *ebola* 'Ebola', *mezda* 'wage', or *vlada/vreme* 'government'/'weather'. The author mainly focuses on the phenomenon of variability typical of contemporary spoken standard language and the relationship between the latter variety to the written standard. Careful case-by-case assessment of concrete examples is carried out in order to highlight some of the prevailing variants and draw attention to the principles that should regulate the standardization of viable and tolerable alternation in the accentual and phonetic behaviour of the individual cases, seeing that variation is a logical consequence of dialectal differentiation and social stratification of language. The author reaffirms the prime function of any prescriptive linguistic work that deals with the standardization of spoken language, namely to suit the needs of formal discourse. Associated theoretical considerations are supported by an in-depth study of concrete examples, validated by survey analysis among students and other (professional) users of the spoken standard such as actors and public speakers (perceptive analysis), and sporadic consultation of the GOS online corpus of spoken Slovene. It is argued that the upcoming edition of the Slovene Normative Guide will need to develop greater tolerance for variation. Given the remarkable geographic stratification of the Slovene-speaking territory, it is virtually impossible and also objectionable to base the authoritative standard on a single regional variety. On the other hand, extreme variability should be avoided as well, limiting the tolerated degree of variance to two coextensive alternatives, be it fully equivalent (*A or B*) or unequivalent (*A and B*). Codified alternatives should be established on the basis of comprehensive survey analyses by means of different (also specialized) spoken corpora. More importantly even, the tradition of contemporary spoken media and language manuals should be taken into account, as well as the principle of general acceptability of the standard language, which must fulfil both the unifying and the prestige function – in the sense of the standard language being a cultural property in public domain – and should by no means become regionally biased.

Accentual and Morphological Properties of Second Female Declension Nouns in Contemporary Standard Slovene

Tanja Mirtič

The article offers an overview of the more interesting accentual and morphological properties of second female declension nouns in contemporary standard Slovene. A survey method is used to detect and analyze the current trends in the reshaping of their accentual and morphological patterns. Special attention is paid to the following problem areas: 1) the quality of the accented vowel in the dative and locative singular forms; 2) the subset of nouns with variant inflectional and accentual patterns; and 3) accent placement in the nominative and accusative

singular of the mixed accentual type. Survey results clearly show that the subgroup of nouns with the mixed type of accentuation displays increasing productivity coupled with almost regularized accent retraction in the nominative and accusative dual.

Standardization of Unique, Foreign and Multiple-Word Female Personal Names in Slovene

Helena Dobrovoljc, Tina Lengar Verovnik

Over the last few decades a remarkable variety of female personal names has entered the Slovene language. Such popular names tend to incorporate rather exotic phonemes and phoneme clusters, which need to be specifically addressed by the authoritative standardization body. The article is based on a representative selection of female names and most obvious difficulties in their use that commonly arise with language users. The analyzed collection of data is based on the language users' queries addressed to the online language counselling site of the Fran Ramovš Institute of the Slovenian Language and the Gigafida written language corpus. It becomes apparent that language users' dilemmas about the correct inflection of such names often transcend mere unconventionality of their form and in fact stem from inadequate representation of these and similar cases in codification manuals in regard of their pronunciation and successful integration into the Slovene grammatical system. The grammar-based approach characteristic of the latest edition of the Slovene normative Guide (2001) is ineffective in accounting for the heterogeneity of formations typical of contemporary language. It is a fact that the variety of female personal names does not find perfect correspondence in the patterns of female noun declensions (be it regular or exceptional) as provided by the Grammar. This naturally calls for a drastic revision of the existing rules, especially given the fact that the average language user may not always be equipped with the necessary skills to piece together different sets of information on the issue interspersed among the different parts of the standardization manual. The authors therefore attempt to reorganize the relevant rules into thematically coherent units, which contain a set of the most representative examples and follow one another in a logical and effective way, allowing the user to differentiate between similar categories and extract the relevant rule. It is established that the differentiation between popular female names according to morphology or word formation is in fact regulated by different sets of principles, which means that the rules cannot be subsumed under a single category. The ultimate decision on whether to inflect a given name according to the first or third female declension (while certain names will as a rule remain unmarked for inflection) will be based on the phonetic auslaut of the unit while derivational inflection seems to depend on the realization of the invariant part of the inflected form. Correspondingly, a new way of categorization of female personal names is devised, which however still manages to accommodate the rules of the Slovene Normative Guide (2001). Any additional changes are substantiated with an updated set of examples.

No Issue whatsoever with *Hannah*

Peter Weiss

In Slovene language some female and male personal names terminating in *-ah* such as (*Sarah, Oprah, Hannah; Noah*). Names in *-ah* are of course not restricted to female names but in either case the general rule for their proper pronunciation is to treat the final *-h* as a silent letter. Although this particular category of foreign names is not infrequently met with in Slovene,

their frequency does little to aid the average language user to successfully handle their graphic and phonetic representation. The suggestion is therefore put forward to institutionalize a mixed declensional pattern with the citation form *Hannah* in the nominative singular (regardless of the actual pronunciation as [hána] or [hêna]) and the partially integrated form in the oblique cases: gen. sg. *Hanne*, dat. sg. *Hanni* etc., with corresponding nativized pronunciation. The possessive adjective should accordingly be *Hannin* 'Hanna's'. By analogy, all names belonging to this category (be it feminine or masculine) should be treated in the same way. This suggestion finds convincing support in the fact that the spoken form of the language has more authenticity and greater currency than the written standard.

The Inflection of Initialisms in Standard Written Slovene

Saška Štumberger

The article analyzes the integration of abbreviations such as initialisms into the existing declensional patterns of contemporary standard Slovene. According to the last authoritative edition of the Slovene Normative Guide the corresponding declensional pattern can in most cases be assigned to the abbreviated unit according to the graphic representation of the output: initialisms terminating in consonants typically belong to the masculine declension while those in unaccented *-a* follow the inflection of feminine *a*-stems. However, the written language corpus mirrors greater flexibility and a more varied range of popular patterns. This fact is additionally confirmed by a careful examination of the available terminological dictionaries and further substantiated by the data gathered from an extensive survey among the students of the Slovene Language Department at the Faculty of Arts (University of Ljubljana) and a number of graduates who as a rule work closely with the Lektorsko društvo Slovenije (*Engl. The Slovene Society for Editors and Proof-Readers*). The author proposes to classify initialisms into four categories, grouping them together on the basis of both form and meaning: 1) abbreviated names of political parties; 2) media and telecommunication; 3) terminological abbreviations; 4) initialisms which terminate in unaccented *-a*. The analysis of survey results demonstrates that the declensional pattern of items belonging to either of the first three groups tends to be determined *also* by the underlying words/phrases. The predominant pattern, however, is to integrate the units into the masculine declension. This trend also seems to regulate the inflection of initialism in unaccented *-a*, which tend to join the masculine declension by extension of the word-final morpheme. The established range of possibilities for the inflection of initialisms in contemporary Slovene thus obviously transcends the codified rule.

Non-fixed use of Compounds and Phrases with Borrowed Initialisms in post-20th century Slovene prose work

Mateja Curk

A significant number of difficulties in the use of the Slovene standard language are more or less directly connected with language contact. The article therefore focuses on the use of some of the more problematic loanwords and phrases (especially in relation to the spelling of compounds), which through the written standard reflect their fluid, non-standardized character and/or demonstrate a certain level of deviation from the system-based patterns. The illustrative language material is collected from post-20th century Slovene prose works, whose representative authors belong to the middle and younger generation of writers, typically welcoming to the literary imitation of different languages of various contemporary social environments.

The analysis of the selected corpus of examples reaffirms the assumption that the prevailing characteristic of the graphic representation of borrowed acronyms/initialisms which form parts of compounds and phrases is their non-standardized and, consequently, non-fixed usage. This can be further substantiated by the individual cases of non-regularized graphic notation of adopted abbreviations in the analyzed corpus, which clearly deviate from the norm. A certain level of relaxed linguistic norm, observable in the use of adopted lexical units, is confirmed by the variance in the graphic representation of a number of adopted abbreviations (graphic representation of abbreviations, lexicalized abbreviations, variant spelling of abbreviations in complex phrases and derivatives). It should be noted that the observed relaxation of the linguistic norm may to a certain extent be dependent also on the choice of the specific, literary discourse as our prime source for data analysis.

With Zois to Carmen: Less Apparent Cases of the Use of Variant Preposition s/z 'with' and k/h 'to'

Špela Arhar Holdt

The currently authoritative view on the standardized use of the prepositions *k/h* 'to' and *s/z* 'with' prescribes diametrically opposed rules for the realizations of their respective allomorphs. The complementary distribution of *k/h* seems to be based on the actual pronunciation of the governed word's anlaut (so *h Cannesu* 'to Cannes' rather than ***k Cannesu*) while the latter depends on the graphic image of the initial letter (*z Zoisom* 'with Zois' and not ***s Zoisom*). The article identifies and critically evaluates the reasons for this illogical duality while it also exposes several obvious shortcomings in the regulation of the use of both complementary pairs of prepositions by the last edition of the Slovene Normative Guide (2001) and warns against the negative consequences of this duality as reflected in everyday language use. A comprehensive study of the popular use of both prepositional pairs shows that language users tend to generalize only the less artificial of the two opposing rules and regulate the distribution of *s/z* and *k/h* according to the anlauting phoneme. This tendency can also be observed in proof-read texts. It is argued that in this particular case the native speakers' intuition in the distribution of the prepositional variants is in fact justified historically and, what is more, even seems to correspond to the concept of this particular regulation in language teaching. The author suggests to: 1) revise the current formulation of the rule; 2) reconsider the mismatch between codification and popular use, and 3) re-examine the role of prepositional pairs with complementary distribution in contemporary standard Slovene.

The Genitival Form of Place-Names in *-ci*, *-ovci/-evci*, *-inci* in Pannonia, Styria and Bela krajina (The Type *Beltinci* – *iz Beltinec/Beltincev* 'from *Beltinci*')

Mojca Horvat

The problematic genitive plural of place-names ending in *-ci* has been codified differently throughout the history of the standardization of Slovene. With those place-names which locally use the genitive in *-(e)c* the latter form was allowed by older guidebooks but it soon became no more than a tolerated variant, appearing side by side with the standardized genitive in *-ev*. The latest edition of the *Slovene Normative Guide* (2001) now favours *-ev* while the alternative *-(e)c* genitive is considered substandard (regional colloquial). In reality the decisive majority (cca. 90%) of all the names in *-ci* collected from the lexicon of Slovene place-names use the non-standard form of the genitive as the only productive variety. This fact has

also been confirmed by the data obtained through field work. Such names occupy a more or less homogeneous area – a larger areal coincides with the entire Pannonian dialect group while on a smaller scale this type of place-names is concentrated around Črnomelj (Bela krajina). It would therefore be reasonable to reintroduce the regional genitive form in *-(e)c* as the allowed variant in all the cases where it is linguistically real, thus reapplying the principle of non-standardization of regional variants of place-names, which with the current edition of the normative guide seems to have lost its previous validity. This of course does not entail those names which in both registers form their genitive in *-ev* (typical of place-names outside the designated areals and those names whose original ending *-ce* has not been standardized to *-ci*). It can be convincingly argued that the standard language should tolerate the non-standard inflectional patterns of place-names, especially if such patterns are valid across the board in certain dialectal areas. The proposed flexibility of prescriptive usage should in no way be seen as detrimental to the regulation processes of the standard language and should rather be recognized as a means of enculturation and decentralization of the standard variety. A further argument for the preservation of regional characteristics of place-names is the fact that these features certainly increase the place-names' identificatory property, which after all account for one of the inherent functions of proper names.

Orthography vs. Business and Administrative Documents

Monika Kalin Golob

Business and administrative documents are typically characterised by greater objectivity of language and style and a more or less rigid standardized formal structure with pre-determined compulsory elements. Over the course of the last two decades both types of texts have seen the tendency to incorporate a more popular pattern of expression into the traditional formulaic structure. A number of these features, however, have not been properly accommodated to correspond to the Slovene orthographic norm. This especially concerns the formal letter as the form of an administrative document *par excellence* (e.g. the use of the exclamation mark and/or comma in the salutation and in the complimentary close). In the article, several such orthographic difficulties are presented with the intention to influence the formulaic standardization of letter writing and to provide useful guidelines for the incorporation and comprehensive representation of the relevant rules in the new edition of the Slovene Normative Guide.

Standardization and Deviation in Terminology

Mojca Žagar Karer

The main aim of the article is to establish to what extent the authoritative Slovene standardization manuals are successful in regulating and accounting for the use of domain-specific terminology. The first part focuses on the narrow aspect of terminology standardization, which concerns the selection of a suitable term to refer to a specific concept. Typically, this involves pairs of preferred and disadvised variants of competing terms, which however may only have certain validity within the relevant domain and are not necessarily relevant for general discourse. It should be noted, however, that marked deviations from the norm in the use of terminology may be problematic for non-expert language as well. It is no news that the scientific and technological progress has had a considerable influence on the vocabulary of this particular segment of language, which means that certain originally strictly domain-specific terms

have gained noticeable currency in non-technical language as well. The use of appropriate terms, that is those which have been selected as the standard designation for a particular concept, helps to lend certain credibility even to a text composed in non-technical language. The second part of the contribution examines the archetypal deviations in the use of terminology in relation to prescriptive language use. It is impossible to find a satisfactory answer to the question whether terminology should in fact be categorically subordinate to the rules of standard language. Should we perhaps consider rule revision in the case of a particularly deviant but already entrenched use of terminology within one or several domains? What to do in the case of mismatch between the clear and unambiguous set of rules and extralinguistic circumstances that dictate against their application? Such questions continue to present an interesting challenge to contemporary prescriptive linguistics and terminology.

Power and Impotence of the Standard-Language Tradition in the Formation of Ethnic Names: The Problem of the Variant Ethnonym *Gruzínci* ~ *Grúzijci* 'Georgians'

Silvo Torkar

The contribution emphasizes the role that the standard-language tradition plays in the formation and standardization of ethnic names. On the basis of the prevalent use of the noun *Gruzínci* and its corresponding adjective *gruzínski* by prominent Slovene writers and translators as well as on account of the normative value assigned to these variants in the fundamental 20th-century encyclopaedias and dictionaries it is argued that subsequent introduction of new, seemingly system-based, variants is misplaced. Given their firmly integrated character, it seems inadmissible for the forms *gruzínski* 'Georgian', *gruzínsčina* 'Georgian (language)', *Gruzínci* 'Georgians' to be ousted by the newly introduced variants *grúzijški*, *grúzijščina*, *Grúzijci* preferred by the Slovene Normative Guide (2001). The introduction of equivalent variants *gruzínski* ~ *grúzijški* and *gruzínsčina* ~ *grúzijščina*, proposed by the Dictionary of the Slovene Standard Language (2014), is equally inappropriate, seeing that it goes against the century-long tradition of the standard language and finds no support in the internal, system-based derivational patterns of ethnic names and nationality adjectives.

Names of Countries and Dependent Territorial Units

Drago Kladnik, Drago Perko

Since the publication of the Slovene standard in 1996 many countries have changed their official name. Over the past few years, a number of independent states have been formed while others have been abolished or split into territorial units etc. There is furthermore the issue of not fully standardized names of countries such as *Moldavija* ~ *Moldova* (*Engl. Moldova*), which provides further motivation for the revalidation of standardization of the names of countries. Even in the future, political change will undoubtedly create ample opportunity to reconsider, revise and update the standardized names of countries and dependencies. Seeing that each and every country may upon agreement with Member States of the UN at any given moment decide to change its alternative or its full official name, the international standard ISO 3166-1 is not a fixed representation of names of countries but is sensitive to changes registered by the individual countries. Being a member of the International Organization for Standardization, Slovenia is of course responsible for regularly updating its own standard SIST ISO 3166. One of the main priorities of the Commission for the Standardization of Geographical Names of the Government of the Republic of Slovenia is to regulate the use of standardized names of

countries among the widest range of language users, which presupposes its involvement in the standardization process of this particular segment of language in the upcoming edition of the Slovene Normative Guide.

Reception of the Standardized Names of Countries – The Delicate Case of *South Africa* and *Moldova*

Drago Kladnik, Drago Perko

The process of place-name codification in a given language naturally also involves the standardization of the names of countries, which is the responsibility of the standardization body. In 2005 and 2006, the Commission for the Standardization of Geographical Names of the Government of the Republic of Slovenia outlined a proposal to consolidate the standard Slovene names of countries, which however was not immune to external criticism. The names *Južna Afrika* (Eng. The Republic of South Africa) and *Moldavija* (Eng. Moldova) stood out as especially problematic. The present contribution is an attempt at demonstrating the complexity of place-name codification, which more often than not proves to be a much more delicate, ideologically motivated, and politically exposed process than one would expect if standardization of geographical names were a mere question of linguistics and geography. In the process of determining the acceptable standard form of a particular name a number of aspects had to be taken into account – these difficulties alongside the efforts at maintaining our own linguistic heritage are presented in some greater detail.

Use of Abbreviations in Slovene and Their Representation in the Orthographic Dictionary

Aleksandra Bizjak Končar, Helena Dobrovoljc

Abbreviations are a unique linguistic phenomenon, limited to the written language. The meaning behind the individual shortened forms of words/phrases is conventionalized and not always absolutely fixed. The new, updated record of standardized abbreviations should therefore be among the basic priorities in the preparation of the new edition of the Slovene Normative Guide. Given the fact that Slovene or, for that matter, other comparable European standardization manuals are typically conceptualized as being both prescriptive and applicatory, any potential process of dictionary revision will as a rule offer valuable insights into the deviations in popular language use and thus indirectly provide new sets of data to serve as the basis for the revision of the existing codification rules. The article supplies the set of abbreviations compiled at the Fran Ramovš Institutue of the Slovenian Language in the preparation of the online version of the *Slovar pravopisnih težav* (Engl. *Dictionary of Orthographic Difficulties*). In order to offer a maximally transparent overview of the underlying discussion all updates and additions to the set of abbreviations represented in the dictionary are based on a problem-oriented approach. This enables a balanced overview of the changes in standard language use in the period after the turn of the last century, which will positively influence the necessary revision of the codification rules that regulate the use of abbreviations.

Citation Loans, Partial Substitution and Nativization in Lexical Borrowing of Foreign Lexical Items

Marko Snoj

The contribution addresses the systematization of the different degrees of the adoption of loanwords into Slovene. In contrast to the *The Slovene Normative Guide* (2001), where different labels are used to refer to one and the same type of adaptation of common and proper nouns/noun phrases, a basic system of three categories is proposed to correspond to the three patterns of lexical adoption. The label *citatni leksem* (*Engl. citation loan*) is applied to those lexical items whose spelling, pronunciation and any inherent categorical properties of the donor language are unaffected through adoption into Slovene (e.g. *voilà*, *wow*, *Kleine Zeitung*, *venia legendi et examinandi*), even though these characteristics may in fact conflict with the rules of the Slovene standard language. Such lexical units, however, cannot be said to be fully integrated into the Slovene language but should rather be seen as being (temporarily) hosted by the linguistic system. An additional pair of labels is introduced to enable systematic differentiation within the category of adoptions with partial and fully nativized spelling, viz. *polcitatno* (*Engl. partial substitution*) and *podomačeno* (*Engl. nativization*). The former refers to those lexical units (be it loan-words themselves or their potential derivatives) which preserve the original orthography of the donor language in the root morpheme (note that the adopted graphic representation as a rule finds no systematic correspondence in the codified rules of letter-sound correspondences as comprehensively defined by Article 1070 of the authoritative edition of the Slovene normative guide), but is affected by the orthographic and grammatical rules of the recipient language in pronunciation, morphology, word-formation as well as the categorical and syntactic properties (e.g. *ad acta*, *jazz*, gen. sg. -a 'jazz', *nietzschejanec*, gen. sg. -nca 'Nietzschean', *Newyorčan*, gen. sg. -a 'New-Yorker'). The third category involves the set of borrowed lexemes (loan-words, foreign words and their derivatives) which have been fully integrated into the borrowing language and typically display full nativization even in the spelling of the root morpheme, using the set of graphemes and their assigned phonetic values as prescribed by Article 1070 of the Normative Guide (e.g. *džez* 'jazz', *ničejanec* 'Nietzschean', *čikaški* 'of Chicago', *soba* 'room', *čaj* 'tea'), even in cases where no orthographic adaptation was in fact necessary (e.g. *megabit* 'megabit').

Authority of Language Manuals on the Use of Variant Conjunctions and Prepositions According to Their Semantic and Syntactic Properties

Polona Gantar

The article is based on textual analysis of the use of the pair of coextensive conjunctions *kot – kakor* 'as' and prepositions *pri – na* 'at/on', the proper use of which has proved to be among the most common difficulties in the use of the Slovene standard language. In both cases the available language manuals have so far failed to provide a systematization of the typical syntactic semantic patterns of such pairs and as a consequence could not recognize their respective syntactic functions as dependent on the different semantic functions, as well as overlook any number of multi-word lexical items functioning as individual semantic units. Through a textual analysis of selected problem areas, a set of guidelines is developed which should aid systematic representation of function words in language manuals such as the dictionary and the normative guide in particular.

Between Irregularity, Ambiguity and Style

Andreja Žele

The article treats 1) a set of predicates with the reflexive pronoun *se*, verbs involving the preposition *čez*, and verbs of the *rabiti*-type; 2) the idiosyncratic behaviour of the word *nič* 'nothing' in terms of its multiple word-classes/participant roles, and 3) the use of the pronouns *ki*, *kateri* 'which', *svoj* 'own' according to their deictic function. None of the adduced examples are controversial or display and kind of irregularity in terms of their normative use; they do, however, represent a set sensitive to improper usage according to ambiguity and/or disregard of style. The question of the relationship between normativity and style equally affects all linguistic levels, viz. the morphological, sentence as well as the textual level. The selected number of real-use examples seems to confirm that proper usage calls first for the consideration of the semantic content of the used expression, aided by its natural syntax and thematic structure as well as the intended function of the formulation.

Restrictive Use of Relative Clauses in Slovene?

Dafne Marko, Damjan Popič

The article investigates the mismatch between prescriptive restrictiveness of relative clauses and the actual language use. Some light is also shed on the applicability of the concept of restrictiveness in professional proofreading and in language didactics. The dichotomy of relative vs. pseudo-relative clauses in Slovene and in Slovene linguistics is recognized to be a purely artificial construct. In addition, its further implications for the language norm and language use are carefully investigated. The situation is compared with the prescriptive use of restrictive and non-restrictive relative clauses in English, which, however, is founded on radically different principles, both types of relative clauses being standardized and considered stylistically unmarked. It is argued that previous editions of the Slovene standardization manual uncritically depend on tradition and are often characterized by the authoritarian policy of standardization. The Slovene Normative Guide (*Slovenski pravopis*) 2001, being the authoritative prescriptive language manual, does not seem to pay sufficient attention to this particular problem area, which given its urgency should be deemed problematic at least. The question is left similarly undetermined in professional proofreading, which is reflected in the fact that mechanical corrections frequently end up being contradictory, sometimes even with one and the same proofreader. Given the fact that restrictiveness in Slovene relative clauses seems to be a foreign rather than a system-based concept – a fact that finds sufficient support in the analysis of contemporary language use –, it would appear unreasonable to insist on the standard value of the allegedly “genuine” relative clauses, especially in dictionary entries. The differentiation between the two types of relative clauses seems to have a purely philological basis. On the expressive level, however, it seems uneconomical because it does not in fact influence the meaning, as it would, e.g., normally do in English.

SODELUJOČI AVTORJI IN AVTORICE

Špela Arhar Holdt

Zavod za uporabno slovenistiko Trojina
spela.arhar@trojina.si

Aleksandra Bizjak Končar

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
ZRC SAZU
Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi
Gorici
aleksandra.bizjak@zrc-sazu.si

Mateja Curk

Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi
Gorici
mcurk3@gmail.com

Helena Dobrovoljc

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
ZRC SAZU
Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi
Gorici
helena.dobrovoljc@zrc-sazu.si

Polona Gantar

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
apolonija.gantar@ff.uni-lj.si

Peter Holozan

Amebis, informacijske tehnologije, d. o. o.
peter.holozan@amebis.si

Mojca Horvat

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
ZRC SAZU
mojca.horvat@zrc-sazu.si

Nataša Jakop

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
ZRC SAZU
natasa.jakop@zrc-sazu.si

Monika Kalin Golob

Fakulteta za družbene vede Univerze v
Ljubljani
monika.kalin-golob@fdv.uni-lj.si

Drago Kladnik

Geografski inštitut Antona Melika ZRC
SAZU
drago.kladnik@zrc-sazu.si

Marta Kocjan - Barle

Ljubljana
marta.barle@gmail.com

Tina Lengar Verovnik

Fakulteta za družbene vede Univerze v
Ljubljani
Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
ZRC SAZU
tina.verovnik@fdv.uni-lj.si,
tina.lengar-verovnik@zrc-sazu.si

Nataša Logar

Fakulteta za družbene vede Univerze v
Ljubljani
natasa.logar@fdv.uni-lj.si

Dafne Marko

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
dafne.marko@gmail.com

Tanja Mirtič

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
ZRC SAZU
tanja.mirtic@zrc-sazu.si

Sanja Novak

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru
novak.sanja7@gmail.com

Drago Perko

Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU
drago.perko@zrc-sazu.si

Damjan Popič

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
damjan.popic@ff.uni-lj.si

Ermina Ramadanović

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
eramadan@ihjj.hr

Marko Snoj

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
ZRC SAZU
marko.snoj@zrc-sazu.si

Irena Stramljič Breznik

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru
irena.stramljic@um.si

Saška Štumberger

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
saska.stumberger@guest.arnes.si

Hotimir Tivadar

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
hotimir.tivadar@ff.uni-lj.si

Silvo Torkar

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
ZRC SAZU
silvo.torkar@zrc-sazu.si

Peter Weiss

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
ZRC SAZU
peter.weiss@zrc-sazu.si

Mojca Žagar Karer

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
ZRC SAZU
mojca.zagar@zrc-sazu.si

Andreja Žele

Filozofska fakulteta Univerze
v Ljubljani
Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
ZRC SAZU
andreja.zele@zrc-sazu.si

IMENSKO KAZALO

A

Ahačič, Kozma 2, 11, 20, 21
Ahlin, Martin 14, 21, 328, 329
Aitchison, Jean 170, 186
Androjna, Irena 214, 220
Anić, Vladimir 30
Antončič, Emica 96, 105, 106, 112, 114, 120
Apresjan, Jurij D. 306, 316a
Arhar Holdt, Špela 2, 8, 19, 46, 54, 189, 197,
304, 329, 335, 347, 353
Atelšek, Simon 2, 20

B

Babić, Stjepan 27, 30
Badurina, Lada 30, 329
Bajec, Anton 56, 75, 206, 208
Balažic Bulc, Tatjana 293, 303
Bergenholtz, Henning 221, 229
Bezljaj, France 20
Bizjak Končar, Aleksandra 2, 8, 9, 10, 14, 15,
20, 21, 22, 96, 97, 105, 106, 136, 171, 172,
186, 187, 196, 197, 263, 267, 279, 338, 350,
353
Brakus, Marko 46, 54, 304
Breznik, Anton 20, 31, 36, 96, 97, 111, 115,
120, 136, 167, 186, 205, 208, 209, 264, 279,
282, 285
Bunc, Stanko 160, 167

C

Cazinkić, Robert 314, 316
Chassant, Alphonse 264, 279
Chloupek, Jan 220

Ciešlikowa, Aleksandra 137, 150
Cimador, Livio 220
Cowie, Anthony P. 297, 303
Crosby, David 220
Crystal, David 16, 21
Curk, Mateja 2, 8, 19, 169, 335, 346, 353

Č

Čater, Dušan 169, 175, 176, 183, 184
Čehová, Marie 220
Čepar, Metod 126, 136
Černelič - Kozlevčar, Ivanka 14, 21
Červ, Gaja 197
Čibej, Jaka 329

D

Debelak, Dejan 329
Degen - Kos, Vlasta 220
Derganc, Aleksandra 307, 316
Dobrovoljc, Helena 2, 3, 7–10, 12–15, 19–22,
25, 26, 28, 30, 33, 45, 54, 55, 75, 96–99, 105,
106, 110, 120, 121, 134, 136, 137, 150, 157,
160, 163, 167, 172–187, 195–197, 225, 229,
234, 235, 249, 263, 265, 267, 273, 274, 276,
279, 292, 299, 303, 304, 329, 334, 338, 345,
350, 353
Dolník, Juraj 16, 17, 21
Dudok, Miroslav 143, 150
Dular, Janez 257, 274, 279

E

Erjavec, Tomaž 46, 51, 54, 266, 304

F

Finka, Božidar 27, 30
 Fišer, Darja 45
 Fošnarič, Nataša 34, 45
 Furlan, Metka 2, 207, 208
 Furlan, Živa 329

G

Gantar, Polona 2, 8, 20, 21, 39, 45, 197, 289, 339, 351, 353
 Gliha Komac, Nataša 14, 15, 21
 Gložančev, Alenka 173, 177–179, 181–183, 185, 186, 207, 208
 Gorjanc, Vojko 2, 15, 20, 21, 45, 56, 59, 60, 63, 64, 68, 69, 73, 75, 222, 229, 282, 285, 317, 319, 320, 322, 329
 Gošte, Anita 118, 120
 Gradišnik, Janez 56, 75, 319, 322, 329
 Grčar, Miha 46, 54, 304
 Greenbaum, Sidney 329

H

Halliday, Michael A. K. 297, 303, 314, 316
 Hanks, Patrick 290, 303
 Hartman, Arthur 137, 150
 Havránek, Bohuslav 112, 113, 120
 Herry, Peter 130, 136
 Hladnik, Miran 279
 Hočevar, Manca 329
 Holozan, Peter 2, 7, 10, 18, 77, 88, 92, 332, 343, 353
 Horvat, Mojca 2, 8, 19, 199, 204, 336, 347, 353
 Hribar, Nataša 56, 64, 69, 75
 Huber, Damjan 116, 120
 Hudeček, Lana 157
 Humar, Marjeta 229
 Hurley, Jesse 137, 150

I

Ilc, Gašper 2, 143, 150

J

Jakop, Nataša 2, 7, 9, 10, 18, 21, 25, 30, 33, 35–37, 45, 54, 55, 75, 98, 99, 105, 110, 120, 121, 150, 157, 172–182, 184–187, 196, 197, 225, 229, 234, 265, 276, 279, 292, 299, 303, 304, 329, 331, 341, 353

Jakopin, Franc 21, 208
 Jemec Tomazin, Mateja 222, 229
 Jesenšek, Marko 10, 54, 105, 113, 120, 121, 208, 234, 329
 Jožič, Željko 30, 150, 157
 Jurgec, Peter 97, 98, 100, 103, 105, 106, 115, 121, 146, 150

K

Kalin Golob, Monika 2, 8, 19, 56, 59, 68, 69, 72, 75, 213–215, 217, 218, 220, 292, 303, 336, 348, 353
 Kališnik, Miroslav 229
 Karba, Rihard 229
 Keber, Janez 33, 34, 46, 137, 138, 139, 150, 331, 341
 Kern, Boris 173, 178, 179, 181–183, 186
 Kersnik, Matevž 319, 329
 Keše, Darja 229
 Kilgarrieff, Adam 290, 303
 Kladnik, Drago 2, 8, 10, 19, 235, 237, 238, 243, 249, 251, 252, 254, 259, 337, 338, 349, 350, 353
 Klemenčič, Brina 69, 75
 Klemenčič, Simona 21
 Kocijančič Pokorn, Nike 329
 Kocjan - Barle, Marta 2, 7, 10, 18, 30, 31, 55, 97, 98, 105, 143, 149, 150, 153, 155, 157, 195, 332, 342, 353
 Kolarič, Rudolf 200, 201, 204, 206, 208
 Korošec, Tomo 48, 49, 50, 54, 56, 59, 60, 63, 64, 67, 69, 76, 264, 279, 307, 308, 316, 317, 318, 319, 329
 Kos, Milko 201, 204, 208
 Kosem, Iztok 21, 92, 197, 323, 325, 326, 329
 Kosem, Karmen 197
 Košak, Eva 154, 157
 Košmrlj - Levačič, Borislava 228, 229
 Kovač, Mija 43, 46
 Kralj, Nataša 46
 Krapš Vodopivec, Irena 92, 197, 329
 Krčmová, Marie 220
 Krek, Simon 14, 15, 21, 46, 51, 54, 92, 197, 304, 328, 329
 Krvina, Domen 21, 136
 Kržišnik, Erika 29, 31, 34, 37, 46, 106

L

Langston, Keith 170, 171, 186
 Lazar, Branka 21, 329
 Leech, Geoffrey 329
 Ledinek, Nina 2, 11, 21
 Lenček, Rado 16, 21
 Lengar Verovnik, Tina 2, 3, 7, 9, 10, 12, 19,
 21, 48, 54, 56, 59, 60, 62, 68, 71, 74, 76, 95,
 99, 101, 104, 106, 113, 120, 137, 225, 229,
 274, 276, 279, 292, 304, 332, 334, 343, 345,
 353
 Lesničar, Barbara 220
 Logar Berginc, Nataša 21, 38, 46, 48, 51, 54,
 197, 304
 Logar, Nataša 2, 7, 18, 47, 222, 229, 282, 284,
 285, 292, 332, 342, 353
 Lovrenčak, Franc 236, 249
 Lubaś, Władysław 204, 208
 Luthar, Breda 113, 120
 Lyons, John 28, 31

M

Majdič, Viktor 208, 232, 234
 Malec, Maria 137, 150
 Marko, Dafne 2, 8, 20, 317, 320, 329, 339,
 352, 353
 Marković, Ivan 30
 Marušič, Franc 132, 136, 152, 157
 Merku, Pavle 203, 208
 Mićanović, Krešimir 30
 Mihaljević, Milica 224, 229
 Mikolič, Tamara 329
 Mirtič, Tanja 2, 7, 19, 21, 125, 333, 344,
 354
 Mlinářová, Eva 220
 Moguš, Milan 27, 30
 Može, Sara 197, 329

N

Narat, Jožica 200, 204, 208
 Natek, Karel 236, 249, 252, 259
 Natek, Marjeta 252, 259
 Nebeská, Iva 110, 111, 112, 113, 120
 Nicolay, Robert C. 137, 150
 Novak, France 220
 Novak, Sanja 2, 7, 18, 33, 331, 341, 354
 Novak Popov, Irena 120, 121

O

Orešnik, Janez 2, 9, 313, 316
 Otta, Ema 137, 139, 150

P

Perdih, Andrej 11, 21, 103, 106
 Perko, Drago 2, 8, 19, 235, 236, 237, 238, 249,
 251, 252, 259, 337, 338, 349, 350, 354
 Peti-Stantić, Anita 170, 171, 186
 Petti, Anthony G. 266, 279
 Pleteršnik, Maks 20, 34, 96
 Pogačnik, Aleš 2, 20, 171, 172, 173, 186
 Pogorelec, Breda 16, 22, 232, 233
 Popič, Damjan 2, 8, 20, 78, 92, 317, 322, 323,
 329, 339, 352, 354
 Praprotnik, Nada 232, 234
 Praznik, Zvonka 21, 329

Q

Quirk, Randolph 320, 329

R

Ramadanović, Ermina 2, 7, 18, 25, 331, 341,
 354
 Ramovš, Fran 20, 31, 96, 97, 115, 120, 126,
 127, 136, 167, 186, 205, 209, 264, 279, 289
 Repanšek, Luka 2
 Rigler, Jakob 100, 106, 116, 127, 128, 136, 182
 Rozman, Tadeja 21, 77, 92, 197, 325, 329
 Rupel, Mirko 96, 206, 208
 Rychlý, Pavel 303

S

Schellander, Anton 307, 316
 Silić, Josip 30
 Skubic, Andrej E. 2, 9, 12, 22, 100, 101, 106,
 113, 119, 120, 138, 169, 170, 173–176,
 183–186
 Smolej, Mojca 21, 101, 106
 Smrz, Pavel 303
 Snoj, Jerica 14, 21, 22, 329
 Snoj, Marko 2, 8, 10, 20, 21, 136, 174, 186,
 199, 208, 232, 234, 281, 282, 285, 338, 351,
 354
 Sobočan, Ana Marija 197
 Sovrè, Anton 54, 318, 319, 320, 321, 322, 325,
 327–329

Stabej, Marko 104, 106, 110, 120, 170, 187,
303, 317, 321, 322, 325, 329, 330

Stary, Zdeněk 111, 120

Stopar, Andrej 2, 143, 150

Stramljič Breznik, Irena 2, 7, 10, 18, 33, 43,
46, 331, 341, 354

Stritar, Mojca 92, 329

Stritar Kučuk, Mojca 197

Suhadolnik, Stane 10, 22

Summers, Della 297, 304

Svartvik, Jan 329

Š

Šabec, Nada 169, 187

Šek Mertük, Polonca 77, 88, 92

Šeruga Prek, Cvetka 96–98, 101, 105, 106,
112, 114, 120

Šivic-Dular, Alenka 27, 31, 206, 207, 208,
209

Škarić, Ivo 101, 106

Škofic, Jožica 98, 102, 106

Škrabec, Stanislav 96, 117, 118, 120, 121

Šolar, Jakob 56, 76

Šrámek, Rudolf 139, 150

Štrekelj, Karel 209

Štumberger, Saška 2, 8, 19, 159, 335, 346, 354

T

Tarp, Sven 221, 229

Tasič, Darja 317, 322, 330

Tivadar, Hotimir 2, 7, 9, 19, 97, 100–103, 105,
106, 109, 110, 112, 113, 115, 116, 118, 121,
127, 128, 136, 169, 172, 187, 333, 344, 354

Tominšek, Irena 220

Toporišič, Jože 2, 5, 9, 10, 14, 19, 20, 22, 26,
27, 31, 34, 46, 47, 48, 49, 50, 54–70, 72, 73,
76, 95, 96, 106, 107, 110–112, 115, 117,
118, 120, 121, 129, 130, 132, 136, 140, 147,
150, 157, 170, 182, 186, 187, 189, 197, 209,
220, 223, 229, 232, 234, 236, 248, 249, 259,
263, 279, 282, 285, 289, 304, 306, 307, 314,
316, 318, 322, 329

Torkar, Silvo 2, 8, 19, 199, 200, 209, 231, 232,
234, 337, 349, 354

Tugwell, David 303

U

Urbančič, Boris 103, 107

V

Valh Lopert, Alenka 101, 107

Verdonik, Darinka 95, 101, 102, 107, 119, 121

Vidmar, Brane 20

Vidovič Muha, Ada 15, 22, 29, 31, 34, 46,
103, 112, 120, 121, 165, 167, 182, 284, 285,
308, 316

Vitez, Primož 106, 110, 120, 322, 330

Vodušek, Božo 110, 121

Vogel, Milan 97, 102, 104, 107

Vojnović, Goran 169, 174–176, 178–180,
183–185

Vranjek Ošlak, Urška 20

W

Weiss, Peter 2, 7, 9, 14, 19, 143, 150, 151, 334,
345

Z

Zelko, Ivan 209

Zemljarič Miklavčič, Jana 102, 119, 121, 329

Zorko, Zinka 209

Zwitter Vitez, Ana 102, 107, 119, 121, 197,
329

Ž

Žagar Karer, Mojca 2, 8, 10, 19, 221, 222,
224, 229, 337, 348, 354

Žagar, France 77, 92

Žalik Huzjan, Milojka 236, 249

Žaucer, Rok 152, 157

Žele, Andreja 2, 8, 10, 20, 21, 56, 58–61, 63,
65–71, 76, 106, 120, 305, 329, 339, 352, 354

Žibert, Živa 69, 72, 76

Žnidaršič, Tina 137, 138, 150

STVARNO KAZALO

A

abeceda 98, 102
angleška transkripcija 117
angleški izgovor 117, 151, 153, 174, 241
angleški jezik
angleško ime 139, 143, 153
 kot izvor 151–154, 172, 236, 240, 244
 primerjalno s slovenščino 154, 175, 320
 vpliv na slovenščino 117, 156, 186
angleški zapis 117, 240, 244–252
anketa 102, 116–119, 127–135, 159, 162–167,
 297
apelativizacija 33, 37

B

Beijing 247
Besana 195
beseda
 izgovor 98, 118
 občna 225, 272
 okrajšana 266, 270, 275, 278
 prevzeta 98, 118, 146, 227, 282
 pridevniška 133, 134
 vezniška 61, 70, 78
besedilna raba 266, 308, 313
besedilna vrsta 213
besedilna zbirka 15, 102, 127
besedilni kontekst 235, 245, 251, 259
besedilni korpus 149, 207, 266, 267, 305
besedilni povezovalc 294, 298, 303
besedilni vzorec 213
besedilni žanr 193, 194

besedilno okolje 294, 297, 300, 303
besedilnofonetična raven 101
besedilnofonetični pojav 96
besedilo
 govorjeno 101, 102, 110, 119, 207
 poslovno-uradno 213, 214
 strokovno 222–225, 317
 uradno 257
 zapisano 96, 101, 113, 154, 169, 207
besedna vrsta 38, 55, 62, 67, 70, 78, 105, 128,
 154, 265, 312
besedna zveza 51, 68–72, 179, 216
 frazološka 33
 okrajšana 269, 270, 273, 274, 278
 podstavna 162, 164–166
 prevzeta 169–172, 281, 283
 prosta 36, 225
 stalna 29, 36, 278
besedni red
 običajni 48
 zaznamovani 49
besedotvorje 14, 19, 99, 140, 270
besedotvorna kategorija 141, 149
besedotvorno pregibanje 19, 137, 145, 149

C

citatna
 beseda 189, 283
 oblika 152, 281
citatni leksem 283, 284
citatni zapis 98, 182–184
citatnost 98, 283, 284

Č

členek 55, 58–75, 84
 dodajalni 60, 68
 dvobesedni 59–61, 68–71, 74
 enobesedni 66, 68
 izvzemalni 66, 68
 členitev
 po aktualnosti 305, 314
 pomenska 291, 292, 302
 členkovna zveza 70
 črka
 izgovor 103, 105, 146, 161
 mala 165, 166, 215
 tuja 227, 241
 v razmerju do glasu 96, 99, 143, 147, 227, 284, 285
 velika 38, 42, 160, 161, 163, 215, 233, 275
 kot del zloženke 178, 179
 začetna 189, 239, 264, 270
 črkovalno branje 160, 165, 179, 277
 črkovanje 160, 175
 črkovni zapis 19, 284
 črkovno-številski zapis 284

D

da-stavek 64–74
 dajalnik 125, 128, 129, 134, 135, 139, 277, 310, 313
 dajalniška končnica 127
 dajalniška oblika 128, 153
 deiktičnost 312, 314
 deklamiranje 101
 deležijska zveza 52
 deležijski polstavek 48–53
 deležijsko jedro 50
 deležje 47, 49, 51, 54, 273
 na *-aje* 50, 52, 53
 na *-č* 50, 53
 na *-e* 50, 52, 53
 na *-ši* 52, 53
 deležnik 47, 49, 50, 105, 163, 273
 deležniški polstavek 48, 49
 deležniško jedro 48, 49
 desnosmerna vejica 56, 58–61, 68, 78
 determinologizacija 138, 166, 167, 222, 223
 diakritično znamenje 98

diskurz 100–103, 109
 literarni 169–186
 dogovornost 17, 275
 domačenje 173, 239, 240, 254
 dopis
 poslovno-uradovadni 213–219
 dostavek 53, 65
 dvodelna vezniška zveza 61, 63, 65, 66, 292
 dvodelni veznik 56, 60, 63, 68, 291
 dvojina 125, 127, 130, 132, 134, 135, 142, 147
 dvojinska oblika 133, 134
 dvojnica
 enakovredna 114, 116, 128, 129, 233, 234, 299
 izgovorna 115, 117
 naglasna 99, 115
 prednostna 116, 129, 162, 164, 234
 pisna 147, 148, 180, 181, 200, 205, 244, 282
 dvojnična norma 99, 128, 144
 dvojnična raba 130, 134, 300
 dvojnični zapis 40, 41, 206
 dvojničnost 115, 117, 129, 131, 299

E

ednina 125–135, 151–155, 282
 eksonim 247, 258
 elektronska doba 9, 16, 267
 elektronska zbirka 127, 267
 enakoizraznica 312
 enakopisnica 162
 enakopomenka 310
 enakozvočen 37
 enobesedni členek 66, 68
 enobesedni veznik 56, 60, 66, 74
 enobesedno lastno ime 25, 138, 149, 240
 enodelni veznik 55–62, 70, 72
 etnik (= stanovniško ime) 231
 etnonim (= ime naroda) 19, 231–234

F

fonem 96, 109, 112, 115, 118
 fonetična abeceda 98
 fonetik 117
 francoski jezik
 kot izvor 118, 143, 151, 227, 244

primerjalno s slovenščino 151, 227, 241
 francosko ime 143, 151, 153, 227, 240, 242,
 244, 252, 253
 frazem 310
 sestavine 36, 37
 z (iz)lastnoimensko sestavino 18, 33–45
 frazeologija 29, 34
 frazeološka besedna zveza 33
 frazeološki pomen 34, 37, 42
 frazeološko nadomestno ime 29, 30
 funkcijskozvrstna oznaka 206

G

geslovník 11, 13, 96, 97, 267
 glagol 43, 67, 68, 105, 216, 292, 293, 295, 296,
 306–311
 fazni 300, 306
 na *-irati* 307, 308
 naklonski 306
 oblika 49, 60, 78
 pomožni 88
 s prostim morfemom 308
 glagolska oblika 49, 60, 163, 305
 neosebna 305
 osebna 47, 50, 292
 glasoslovje 99, 114
 glasovje 99, 137, 149
 govor 64, 69, 73, 74, 97, 100, 101, 104, 117,
 127, 195, 200, 305, 310, 315
 knjižni 100, 103, 116, 128
 reproduktivni 101–104
 govorec 101, 103, 113, 116, 117, 154, 171,
 224, 282, 284, 290
 javni 19, 112, 114
 kultivirani 16, 17, 102, 128
 osrednjeslovenski 103, 115, 208
 profesionalni 100, 115, 118
 rojni 103, 221, 305
 slovenščine 16, 17, 109, 135, 137, 146, 195
 govorjena slovenščina 102, 104, 169
 govorjeni jezik 102, 104, 113–115, 170, 186,
 195, 196
 govorjeni knjižni jezik 100, 109, 110, 111,
 113, 114, 119
 govorjeni končaj imena 141, 149
 govorjeno besedilo 101, 102, 119, 207

govorna komunikacija 15
 govorna oblika 103, 144, 151, 153, 157
 govorna podstava imena 145
 govorni korpus 101, 102, 109, 110, 117, 119
 govorni medij 100, 112, 113
 govorni položaj 100, 104, 109, 113, 127, 128,
 221, 298
Gruzijec 231–234
gruzijski 231–234
gruzijsščina 19, 231–234
Gruzinec 19, 231–234
gruzinski 231–234
gruzinščina 231–234

H

hiperkorektnost 306
 hrvaški jezik 26, 154, 238
 hrvaški pravopis 26–30, 143, 157

I

i-jevska sklanjatev 125–127
i-jevski samostalnik 125–127
 ime
 države 19, 152, 231, 235–248, 251–259
 enobesedno 138
 lastno 33, 35, 37, 139, 143, 160, 161, 171,
 191, 193, 217, 225, 227, 228, 239, 257, 272,
 281, 283
 moško 142, 151, 153
 na *-ah* 143, 151–156
 krajevno na *-ci*, *-ovci*, *-evci* 19, 199–208
 nadomestno 25–30
 nadomestno lastno 25–30
 nadomestno občno 18, 25–30
 občno 25–29, 37, 171, 173, 199, 225, 272,
 282, 315, 333, 338
 osebno 13, 33, 34, 98, 99, 105, 137–138,
 204, 238, 272
 podomačeno 238, 243, 248, 281–283
 rojstno 137, 138, 141, 146, 147, 149
 stanovniško 231, 232
 stvarno 33, 171–173
 tuje 18, 98, 144, 153, 171, 194–196, 228,
 289
 unikatno 137, 138

večbesedno 14, 138
 zemljepisno 19, 35, 105, 208, 231, 232, 236,
 238, 247, 251, 272, 299
 žensko 137–149, 151–156
 imenoslovno-frazeološki vidik 33
 imenovalnik 125–127, 132–135, 147, 148,
 151–156, 216, 240, 281, 310, 312, 314
 imenovalniška medpona 177–185
 imenovalniška oblika 134, 143, 154–156, 201,
 207, 258, 312
 imenska enota 138
 imenska oblika 156, 206, 232, 242–247, 252,
 259
 imenska različica 236, 238, 241, 242
 izgovarjava 11, 100, 118, 140, 143, 150, 160,
 171, 195, 283–285
 izgovor 12, 19, 62, 96, 98, 116, 117, 141–146,
 151, 152, 155, 173–176, 190, 192–196, 205,
 227, 228, 24–242, 283, 284, 306
 fonema /v/ 105, 118
 podomačeni 118, 143
 posebnosti 97, 98
 ustrezni 109, 154, 227
 izgovorna podomačitev 242, 244
 izgovorna varianta 115, 189
 izlastnoimenska sestavina 18, 33, 34, 38,
 40–45, 228
 izlastnoimenski pridevnik 35, 36
 (iz)lastnoimenska sestavina 33, 35, 37–39,
 42
 izpeljanka iz imena 231, 232
 izpeljava 232, 319, 320
 izposojenka 281–283
 izrazje 55, 137, 172, 199, 206, 207, 222, 227,
 292
 izrazijski slovar 223
 izrazna možnost 9, 112, 179, 290
 izrazna podoba 96, 100, 164
 izvzemalni členek 66, 68

J

javno besedilo 16
 javni diskurz 102, 109
 javni govor 103, 109
 javni govorec 19, 112, 114
 javni položaj 113, 120, 128

jezik

dajalec 283–285
 govorjeni 102, 104, 113–115, 170, 186, 195,
 196
 knjižni 16, 98, 103, 109–119, 127, 128,
 131, 132, 159, 163, 166, 167, 169, 170, 199,
 205–207, 231, 234, 299, 318
 pisni 15, 103, 104, 109–114, 154, 169, 170,
 263
 pogovorni 103, 110, 170, 314
 prejemnik 284
 slovenski 109, 112, 117, 156, 173, 175, 236,
 239, 240, 251, 252, 281, 283, 291, 317, 318,
 320, 323
 splošni 221–224, 228
 standardni 16, 100, 101, 114, 169–171
 strokovni 221, 222, 225
 jezikoslovec 10, 17, 18, 20, 104, 110, 112, 137,
 170–172, 182, 200, 235, 237, 289, 302, 329
 jezikovna norma 20, 111–113, 268, 320, 322
 jezikovna raba 10, 16, 17, 28, 125, 135, 136,
 170, 173, 174, 176–185, 191, 192, 196, 263,
 270, 290, 297, 299, 317, 322
 jezikovna svetovalnica 11, 14, 117, 139, 141,
 149, 164, 195, 289
 jezikovni opis 14, 17, 20, 290, 298, 303
 jezikovni priročnik 15, 29, 95, 114, 222, 233,
 289–291, 294, 296, 298, 301, 302, 318
 jezikovni sistem 17, 119, 140, 157, 196, 208
 jezikovni uporabnik 15, 18, 25, 30, 171, 190,
 194, 195, 267, 289, 290, 322

K

kakovost naglašene samoglasnika 96, 97,
 103, 125, 128, 129, 132, 135, 334
 kakovostna artikulacija 117
 kakovostna premena 134
 kakovostni pridevnik 34
 kakovostni zaimek 292
 kategorija
 besedotvorna 145, 149, 334
 frazemov z izlastnoimenskimi sestavinami
 34
 oblikoslovna 95, 126, 141, 149, 333
 pravopisna 12, 13, 21, 26, 267, 268, 269, 272,
 273, 275, 276, 277, 278, 331

- kategorialna lastnost 283, 284, 339
 kazalka »gl.« 13, 174
 kazalni zaimsek 59, 60, 63, 69, 72
 kazalnik 60, 62–70, 72–75
ker-stavek 63, 64, 69
ki-stavek 328, 330
 klicaj <!> 213, 218, 337
 knjižnojezikovni standard 11, 12, 14, 16, 17, 20, 139
 knjižnojezikovna norma 112
 knjižnojezikovno izročilo 232–234, 337
 knjižnoteoretični jezikoslovci 112
 kolicost naglašnega samoglasnika 96, 97
ko-stavek 62, 63, 64, 67, 72
 kodifikacija 13, 14, 16, 26, 28, 97, 105, 109–114, 117–119, 128, 132, 148, 170, 172, 178, 181, 336
 kodifikacijski priročnik 12, 100, 116, 321, 333
 kolokabilnost 297, 300
 kolokator 292, 293, 297
 končaj 98, 140, 141, 142, 145, 149, 153, 184, 239, 334
 končnica
 datotečna 277
 ničta 125, 153, 154, 199, 283
 končniški naglasni tip 135
 konkordančni niz 290
 konkordančnik 91
 korespondenca
 diplomatska 253
 uradna 213
 korpus
 ccGigafida 46, 304
 ccKres 46, 304
 FidaPLUS 62, 65, 67, 291, 293, 294, 332
 Gigafida 13, 28, 38, 44, 45, 46, 51, 52, 53, 139, 144, 162, 165, 174, 178, 191, 224, 266, 267, 291, 293, 304, 306, 334
 GOS 106, 107, 109, 110, 117, 120, 121
 JOS 54
 Kres 46, 304
 Lektor 78–84, 88, 91, 319, 322, 323, 327, 328
 Nova beseda 35, 182, 207
 Šolar 80, 81, 82, 84, 88, 319, 325, 326
 korpusni šum 38
 krajevno ime 8, 13, 19, 199–209, 232, 234, 336
 krajšava 96, 159, 160, 161, 163
 kratica 8, 19, 159–167, 173–183, 185–192, 194–196, 264, 265, 270, 276–278, 335
 kratično ime/poimenovanje 96, 159, 161, 162, 175
L
 lastno ime 33, 35, 37, 139, 143, 160, 161, 171, 191, 193, 217, 225, 227, 228, 239, 257, 272, 281, 283
 lastnoimenska sestavina v frazemu 33–45
 leksikalizacija 277
 leksikalizirana kratica 173–180, 185, 186, 336
 leksikalizirana okrajšava 277
 leksikografija 302, 328
 leksikon 13, 46, 150, 200, 206, 207, 252, 259, 336
 lektor/lektorica 111, 162, 163, 164, 166, 233, 289, 302, 322, 325, 328
 lektoriran 128, 138, 323, 327
 lematizacija 162
Liechtenstein 239, 243
Lihtenštajn 239, 243
Luksemburg 239, 243, 253
M
Makedonija 242, 247, 253, 257
 makedonščina 254, 256
 materni jezik 77, 298, 312, 313
 mednarodna kratica 161,
 mednarodni fonetični zapis (IPA) 98
 mednarodni standard ISO 3166-1 240, 257, 338
 medstava 48
 medstavčna vloga 291, 297
 mestnik 12, 125–130, 134–136, 163, 246, 276, 298, 334
 mešano naglaševanje 125–127, 129, 130, 131, 132, 135, 334
Moldavija 19, 235, 242, 245, 247, 251, 253–258, 337, 338
 moldavijščina 254, 258
Moldova 235, 247, 253–258, 337

N

nadomestno ime 18, 25–30, 246, 247, 331
 nadredni stavek 56, 61–63, 65, 68, 69, 75, 291, 321
 naglasna dvojnica 99, 115
 naglasni tip 131, 132, 134, 135, 334
 naglasni vzorec 125, 129, 130
 naglasno mesto 96, 97, 98, 103, 125, 132, 135, 166, 334
 naklonski glagol 306, 307
 namenilnik 47, 305, 306
 namenilniški polstavek 49
 nanašalnica 318, 319, 320, 326
 napotilo
 normativno 140, 322
 Sovrétovo 319, 327
 stilno 173
 napovedovalec 106, 109, 114, 115, 128, 155
 narečje 110, 119, 170, 200
 haloško 202
 južnopohorsko 202
 prekmursko 202, 203, 207
 prleško 203, 207
 severnobelokranjsko 206
 slovenskogoriško 202, 203
 štajersko 204
 narečna oblika 200, 204, 206, 208, 336
 naslovnik 213, 215, 217, 218, 224, 237
 nedoločnik 47, 105, 305, 306, 307
 pogovorni 305, 306
 nedoločniški polstavek 47, 49, 50
 nedovršni glagol 307, 308
 neknjižni jezik 103, 167, 205, 206, 305, 336
 nemi *e* 140, 141, 144, 145, 146
 nemi *h* 139, 140, 141, 143, 144, 151, 152, 153, 156, 191
 neopomenjevalni relativnik 319, 320, 323, 326, 327
 neosrednjeslovenski govorec 117
 neustaljenost
 naglasa 135
 rabe 176, 179, 181
 zapisa 96, 185, 335
 nezvenčiči nezvočnik 114, 189, 190, 193
 norma
 knjižna 100, 109, 111, 119, 199, 206, 333
 pravopisna 8, 19, 211, 221, 225, 228, 229,

279, 336, 337
 stilistična 171
 terminološka 6, 221, 223, 224, 225, 337
 zborna 100
 normativistika 17, 196, 228, 328, 337
 normativna informacija 106, 332
 normativna pristojnost 10
 normativna usmeritev 13
 normativni opis 170, 300
 normativni priročnik 137, 205, 207, 264, 271, 317, 318, 328, 336, 340
 normativni slovar 14
 normativno napotilo 140, 322
 normativnost 10, 15, 16, 18, 112, 222, 228, 305, 315, 318, 320, 322, 326, 330, 337, 340
 normotvornost 110
 nosilec
 imena 152, 154
 knjižnojezikovnega standarda 16

O

občno ime/poimenovanje (beseda) 25–29, 37, 171, 173, 199, 225, 272, 282, 315, 333, 338
 občnoimenska zveza 30
 obglagolska stava 312
 oblikoskladenjski označevalnik 78
 oblikoslovje 7, 14, 19, 99, 123, 140
 oblikoslovna kategorija 95, 126, 141, 149, 332, 334
 oblikoslovna lastnost 204, 205, 206, 208, 336
 oblikoslovna posebnost 96, 102, 140
 oblikoslovna problematika 143
 oblikoslovna raven 181, 199
 oblikoslovni morfem 284
 oblikoslovni opis 17
 oblikoslovni podatek 206
 oblikoslovni vzorec 144
 oblikoslovno pregibanje 19, 137, 140, 141, 149, 334
 oblikospreminjanje 97, 99
 oblikotvorje 97, 99
 obvestilnost 11, 15, 105, 268, 321
 makrostrukturalna 96
 mikrostrukturalna 96

- normativna 14, 15
 pravorečna 97
 slovarska 95, 333
 odvisno ozemlje 244, 246, 248
 odvisnik 50, 54, 56, 60, 62, 63, 64, 66, 67, 68,
 69, 70, 72, 73, 74, 75, 89, 292, 295, 314, 323,
 325
 časovni 57, 62, 66
 načinovni 293, 295
 oziralni 318, 319, 323, 324, 325, 326
 prilastkov 88, 89, 314, 322
 primerjalni 58, 59, 62, 63, 72, 292
 relativni 318
 sredstveni 72
 sorazmerijski 63
 sorazmernostni 62
 vzročni 318
 oklepaj 52, 88
 oglati <[]> 98, 144
 okrogli <()> 282
 poševni </ /> 98
 okrajšava 8, 57, 99, 159, 160, 216, 255,
 263–279
 besedne zveze 273, 274
 gospodarskih subjektov 274
 lastnega imena 272
 latinska 275
 spletnih domen in datotek 276, 277
 tvorjenk 270, 271
 opomenjevalni relativnik 320
 osrednjeslovenska govorica 110, 115, 117
 oziralni zaimek 55, 72, 315, 328
 oziralnik 314, 315
 oziralnost 314
 oznaka
 besednovrstna 22, 267
 »cit.« (citatno) 98
 ekspresivna 29, 299
 funkcijskozvrstna 206
 »gl.« (glej) 222
 »neobč.« (neobčevalno) 68
 nepravilno 321
 »neurad.« (neuradno) 205
 »pokr.« (pokrajinsko pogovorno) 205
 pravopisna 12
 »publ.« (publicistično) 28
 »R-d« (prislov – deležje) 51
 slovarska 11
 socialnozvrstna 256
 »vez. zv.« (vezniška zveza) 57, 58, 59, 61, 66
- P**
- paranorma 322
 paratetični oziralni relativniki 318
 perifraza 37
 perifrazno ime 37
 pika <.>
 kot znamenje okrajšanosti 269, 270, 276,
 278
 v dopisih 216, 218, 219
 vmesna v okrajšavah 271
 pinjin 247
 pismo 215, 218
 podomačena oblika 143, 144, 171, 176, 238,
 244, 259
 podomačeni izgovor 143, 153, 284
 podomačeni zapis 99, 153, 248, 339
 podomačeno ime 243
 podomačevanje
 golo 171, 173
 imen držav 244
 iz angleščine 99
 podredna založenka 178, 270, 271, 302
 podredni veznik 56, 58, 61, 64, 67, 68, 69, 72,
 73, 88, 92, 291, 292
 pogovorna izreka 96, 175
 pogovorna raba 305, 307, 314, 315, 316
 pogovorna varianta 148
 pogovorni jezik 103, 110
 pogovorni nedoločnik 305, 306
 pogovorni zapis 102
 polcitatna beseda 284, 285
 polcitatna besedna zveza 281, 282, 284
 polcitatna oblika 172
 polcitatna zveza 183, 184
 polcitatni leksem 284
 polcitatni zapis 284, 285, 339
 polcitatno lastno ime 281, 282
 polcitatnost 283, 284, 285,
 polglasnik 98, 105, 125, 126, 127, 283
 polglasniški izgovor 103
 polstavčnost 47, 52, 53, 54, 332
 polstavčna vejica 18, 47, 52, 54, 332

- polstavčna zgradba 18
 polstavčna zveza 55
 polstavčni prilastek 49, 52
 polstavek 47, 48, 49, 50, 53, 54, 332
 deležniški 48, 49
 deležijski 49, 50, 51, 53, 54, 332
 namenilniški 47, 49
 nedoločniški 49, 50
 pridevniški 47, 48, 49
 samostalniški 47, 48
 pomenska členitev 291, 292, 302
 pomenska pretvorba 326
 pomenska problematika 289, 303
 pomenska razlaga 37, 300, 318
 pomenska razveza 275
 pomenska skupina 46, 293, 297, 308, 335
 pomenska uvrstitev 222, 277
 pomenska vloga 290, 296, 297, 298, 299, 300, 303, 339
 pomenska vrednost 103
 pomenski opis 224, 289, 302
 pomenski potencial 290
 pomenski vidik 16, 290, 297, 300, 319, 320
 pomensko razmerje 226
 pomensko-skladenjske lastnosti 20, 289, 294
 pomenskorazlagalni slovar 14, 15, 21, 29
 pomenskorazlikovalna vloga 300, 309
 pomišljaj <-> 11, 52, 216, 226,
 poobčnoimenjenje 33
 poslovno-uradovalna besedila 213, 336
 poslovno-uradovalni obrazec 19, 214
 poslovno-uradovavno dopisovanje 215
 poslovno-uradovavno sporočanje 219
 poševnica </> 115, 299
 poved 18, 28, 47–49, 51–54, 56, 62, 67–69, 72, 79, 84, 88, 96, 127, 128, 130, 133, 135, 163, 216, 217, 219, 281, 311–313, 318–320, 326
 povedek 47, 48, 51, 52, 53, 312
 povedje 305, 312, 339
 povedkov prilastek 49
 povedkovo določilo 49, 50, 284, 312
 povratnoosebni zaimek 312
 povratnosvojilni zaimek 312
 praslovanska sklanjatev 126
 praslovanski dolgi samoglasnik 128, 129, 132, 134, 135
 praslovanski jat 127
 praslovanski kratki samoglasnik 134
 praslovansko izhodišče 128, 134
 praslovanščina 125, 128, 134
 pravila
 Havlíkova 126
 o izreki kratic 175
 o izgovoru tujih črk 227
 o pisanju začetnice 26
 o polstavčni vejici 47
 o tvorbi okrajšav 266, 270, 271, 272, 273
 o vejici 49, 50
 pravopisna 11, 13, 15, 18, 20, 25, 27, 29, 30, 56, 59, 69, 74, 99, 127, 144, 148, 160, 171, 181, 189, 219, 263, 278, 292
 pravorečna 119
 za izgovor tujih lastnih imen 228
 za uporabo predloga *z/s* 19, 190, 193, 196
 za uporabo predloga *k/h* 19, 195, 196
 pravilnost 12, 100, 101, 112, 222, 290, 298, 318
 pravorečje 7, 12, 18, 19, 93, 95–97, 99–101, 104, 109, 110, 115, 116, 332, 333
 pravorečne raziskave 100
 pravorečna norma 105, 116
 pravorečna pravila 119
 pravorečni podatki 95–98, 102, 110, 332, 334
 pravorečni priročnik 95, 96, 334
 pravorečni standard 101, 104
 prebivalsko ime 199
 prečrkovanje 235
 predložni par 8, 20, 289, 290, 298, 300, 339
 predložna zveza 61, 71–74, 180, 245, 246, 278, 284, 300
 predložna oblika 13
 predložna okrajšava 273
 predložna varianta 189, 193, 194, 195, 196
 predmet v tožilniku 89
 prednostna dvojica 234
 prednostni naglas/naglasni vzorec 100, 129–132, 135, 334
 prednostni zapis 40, 41, 182, 183
 pregibnostno-naglasni vzorec 125, 129, 130, 135, 334
 pregledovalniki
 Besana 195, 197
 Language Tool 195

- prevzemanje 99, 171, 172, 182, 223, 226
 prevzeta beseda 96, 98, 99, 146, 169, 171–173, 184, 281, 282, 285, 335
 prevzeta kratica 173, 174, 180, 183, 185
 prevzete okrajšave 275
 prevzeto izrazje 227
 pridevniški polstavek 48, 49
 pridevniški prilastek 49, 179
 pridevniški zaimek 66
 pridevniško obrazilo 148, 149
 priimek 14, 138, 154, 217, 227, 228
 prilastek
 desni 178–180
 imenovalniški 11
 polstavčni 49, 52, 54
 pridevniški 49, 179
 stavčni 50, 56, 332
 prilastkov odvisnik 88, 89, 314, 322
 primernik 62, 63
 priponsko obrazilo
 -ija proti -stan 239
 -ov/-ev oz. -in 34–38, 40, 41, 45, 152, 199
 priponskoobrazilni pridevnik 185
 priredje
 brezvezno 319, 325
 ločno 89
 pojasnjevalno 88, 326
 protivno 72
 vezalno 89
 priredna zloženka 270, 271
 priredna zveza 56, 68, 319, 320, 321, 325, 326
 priredni veznik 56, 92, 291, 326
 prislov
 časovni 58, 60–62, 64
 merni 58, 63, 66
 namerni 58, 64
 načinovni 58
 primerniški 63
 vzročni 64
 prislovna vloga 298, 300
 prislovni zaimek 58, 61, 62, 64–66, 71, 291
 prislovno določilo 284
 pristavek 48
 prozodijska lastnost 95, 96
 prožna ustaljenost 112, 113, 117, 170, 171
 psihoonomastika 137
- R**
 radijska oddaja 103
 radijska norma 115
 radijski govorec 105
 radijski in televizijski napovedovalec 128
 rekonstrukcija 147, 232
 relativnik 20, 54, 317–328, 339
 relativniške konstrukcije 322, 328
 rodilnik 98, 143, 148, 154, 156, 276, 334
 dvojine 142
 ednine 125, 130, 131, 136, 141, 151, 152, 153,
 množine 11, 142, 147, 148, 199
 rodilniška končnica 125
 rodilniška oblika 142, 199, 200, 203–208, 336
 romunščina 254, 256, 257, 258
 ruščina 232, 235, 236
- S**
 samoglasnik
 dolgi praslovanski 128, 129, 134, 135
 izpust v okrajšavah 270
 kratki praslovanski 128
 samoglasniško izglasje 143
 samomnožinski samostalnik 125, 284
 samostalniška raba 312, 318
 samostalniška sklanjatev 135
 samostalniška zveza 48, 173, 177, 180–185,
 samostalniški polstavek 47
 sestavljeni veznik 56, 75,
 sestavljenka 114, 176, 177, 270, 306, 309
 simbol 159, 161, 173, 264, 265, 270
 simbolno ime 27
 Sketch Engine 290, 292, 300
 skladijsko-pomenska vloga 290–292, 294,
 296, 297, 299
 sklanjanje
 govorno 153, 155
 kratic 159, 160, 161, 163, 165–167, 335
 krajevnih imen na -ci 206
 okrajšav 276
 samostalnikov *dan* in *dno* 134
 z glasovnimi končnicami 161, 164
 z ničtimi končnicami 153
 sklanjatev
 a-jevsko ženska 126

- druga ženska 19, 126, 129, 130, 132, 333, 334
i-jevska moška 126
i-jevska ženska 126, 127
o-jevska moška 126
 prva moška 153, 162, 163, 165–167, 335
 prva ženska 129, 140, 142, 144, 146, 148, 152, 153, 334
 tretja moška 165, 166
 tretja ženska 140, 141, 143, 144, 146, 147, 148, 151, 162, 334
 slogovna ustreznost 318–322, 328, 340
 slovar
 botanični 162, 165, 223, 229
 čebelarski 162, 165
 slovenskih členkov (= SSČ) 56, 58–61, 63, 65–68, 70, 71
 farmaceutski 162, 165, 222, 229
 novejšega besedja (= SNB) 135, 165, 173–176, 178, 179, 182, 233, 283
 pomenskorazlagalni 14, 15, 29
 pravopisni 11, 12, 14–17, 96, 97, 99, 100, 165, 166, 170, 174, 175, 177, 178, 185, 223, 263, 267, 268, 335
 pravopisnih težav (= SPT) 11–13, 15, 17, 95, 97–99, 104, 142, 174, 190, 263, 267–270, 272–278, 333, 338
 terminološki 162, 222–225, 227, 335, 337
 slovnica 96, 100, 114, 170, 206, 290, 302
 besednih skic 292
 Herrityjeva 130
 štirih avtorjev 206
 Toporišičeva 49, 50, 55, 111, 118, 129, 140, 147, 289, 306, 312, 313
 slovnični opis 54, 332
 slovnični portal 191
 slovnični pregledovalnik 195
 slovničnopomenska beseda 292, 339
 socialnozvrstna oznaka 205, 265
 sociolekt 113, 119, 170
 sociolingvistika 14, 16, 170
 sopomenka
 kakor hitro – čim 61
 kljub temu da – navzlic temu da 68
 knjižni jezik – standardni jezik 16
 ne da bi – brez da bi 71
 oljčno – olivno olje 224
 prevalenca – prevlada, premoč 223
 sopomensko ime – nadomestno ime 27
 zemljepisnih imen 237, 238, 241–244
 soveznik 55, 56, 58, 61, 65, 66, 71–74
 spletni forum 79, 195
 spol
 pri homonimnih imenih (*Saša*) 137, 154
 pri kraticah 161–166, 335
 pri zemljepisnih imenih (*Bavarsko*) 238, 246
 sprememba 204
 stalni pridevek 12, 13
 standardizacija 100, 170–172, 182, 237, 290, 302, 317
 izreke 95, 333
 komisija za 236, 248, 251, 257
 poslovno-uradoválnih obrazcev 19, 214, 217, 218
 zemljepisnih imen 200, 204, 238
 standardizacijski dogovor 10
 standardizacijski priročnik 9, 232
 standardizacijsko telo 263
 stavčna poved 312, 313
 stavčni analizator 88, 91, 92
 stavčni člen 89, 326
 stavčni prilastek 50, 56
 stavčnozvezna vezniška zveza 58, 73
 stavek
 nadredni 56, 61–64, 67–69, 75, 291, 321
 odvisni 59, 61, 63, 70, 71, 303, 314, 320, 325
 vrinjeni 48, 53, 56, 74, 292, 325
 stopnjevanje z vezniki 60, 292
 svetopisemska besedila 144
 svojilni pridevnik 11, 33, 36, 99, 139, 140, 142, 151, 215
 iz ženskih imen 140, 145–151, 153, 156, 334
 v imenu *Kokosovi otoki* 241
 v imenu *Saudova Arabija* 239, 244
 svojilni zaimek 163, 215
- Š
 šolska praksa 326
 šolski pisni izdelki 77, 325

števnik

- dva* 133, 134
- naglaševanje *dvanajst* 115
- nič* 312
- v predložni zvezi 196
- vrstilni 17

T

teorija

- knjižnosti 17, 111
- o relativnikih 322, 325
- o sociolektih 107
- zvrstnosti 104
- termin 138, 159, 160, 223, 224, 226, 227, 254, 282, 337
- terminologija 14, 165, 166, 222–225, 228
- terminološka besedna zveza 33, 35, 331
- terminološka norma 221, 223–225, 337
- terminološki slovar 162, 222–225, 227, 335, 337
- terminološko poimenovanje 281–283
- tonemski naglas 97, 111, 116, 127, 128
- tožilnik 89, 125, 126, 132, 134, 135, 153, 200, 276, 281, 298, 334
- tujka 189, 223, 281–283, 285, 339

U

- unikatno ime 137, 138, 140, 334
- uradovalna besedila 213, 214
- uradovalno dopisovanje 214, 215, 216

V

variante

- fonemov 112, 118, 119
- morfemske 189
- oblik 207, 208, 336, 191
- predloga 190, 194, 290
- variantni izgovor 118
- variantni zapis 34, 177, 196
- variantnost 19, 103, 109, 112, 114, 115, 117, 184, 185, 190, 196, 206, 298, 333, 335, 336
- večbesedna okrajšava 266

- večbesedni veznik 18, 55–75, 289, 290, 292, 293, 295, 296, 298, 303, 332
- večbesedno ime 14, 26, 28–30, 137, 138, 159, 240, 272, 334
- vejica <,>
 - desnosmerna 56, 58–61, 67
 - levosmerna 56, 60, 63, 78, 92
 - pastavčna 216
 - polstavčna 18, 47, 49, 52, 53, 54, 332
 - pristavčna 275
- verzalka 161
- veroslovno ime 26, 27
- vezaj <-> 105, 160, 161, 165, 176, 177, 179, 225–227, 271, 302
- veznik 18, 27, 55–75, 78–84, 88, 91, 92, 274, 289–295, 297, 298, 300–303, 314, 319, 320, 323, 325, 326, 332, 339, 360
- vezniška zveza 56, 61–66, 71–73, 78, 292
- vezniški izraz 56, 72
- vezniški par 20, 289–291, 298, 302
- vezniško sredstvo 56, 59, 61, 68, 70, 71, 73, 74
- visokokultivirani govorec 16, 17
- vprašalnik 127, 130
- vzdevek 138, 150, 235, 246
- vzhodnoslovenska množinska imena 205, 206

Z

zaimek

- celostni 63
- kakovostni 292
- kateri* 80, 84, 314,
- kazalni 59, 60, 63, 69, 72
- osebni 315
- oziralni 55, 72, 315, 328
- povratnoosebni 309
- povratnosvojilni 312, 313
- pridevniški 66
- prislovni 58, 61, 62, 64–66, 71, 291
- svojilni 163, 215
- tisti* 318, 325,
- vprašalni 55
- zborna izreka 95, 96, 100, 103, 105, 175, 333
- zborna norma 100
- zborni govor 101
- zborni jezik 104, 110, 314

- zemljepisno ime 19, 25, 27–29, 33–35, 105,
110, 205, 206, 208, 231, 232, 236–238, 247,
248, 251, 257, 258, 272, 299, 336, 338
- znamenje
diakritično 98
naglasno 115, 116
normativno 148
okrajšanosti 269, 270, 276, 278,
pisno 179, 264
- zvrst 104, 112
funkcijska 169, 205
knjižna 112, 117, 165
socialna 205
- Ž**
žanr 100, 104
živost (podspol) 153